

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2013

Organizácia: č. MK – 165/2014 - 340/3386
Slovenské národné divadlo Bratislava

Rezort: Ministerstvo kultúry SR

Typ organizácie: štátna príspevková organizácia

Miesto konania verejného odpočtu: SND, nová budova
generálne riaditeľstvo
Pribinova 17, Bratislava

Čas konania verejného odpočtu: 23.4.2014 o 10,00 hod.

Výročná správa je uverejnená na internetovej stránke MK SR:
<http://www.culture.gov.sk/vdoc/569/vyročne-spravy-organizacii-za-rok-2013-245.html>

Výročná správa je uverejnená na internetovej stránke organizácie:
www.snd.sk

Bratislava, február 2014

Obsah

1. Identifikácia organizácie
2. Poslanie a strednodobý výhľad SND
3. Kontrakt organizácie so zriaďovateľom a jeho plnenie
4. Hodnotenie fondov organizácie
5. Podnikateľská činnosť
6. Zhodnotenie majetkovej pozície organizácie
7. Personálne otázky
8. Ciele organizácie v roku 2013 a prehľad ich plnenia
9. Hlavné skupiny užívateľov výstupov organizácie
10. Zhodnotenie výsledkov kontrol vykonaných kontrolnými orgánmi
11. Záver
12. Tabuľkové prílohy

1. Identifikácia organizácie:

Názov organizácie: Slovenské národné divadlo

Sídlo organizácie: Bratislava, 819 01, Pribinova 17

Identifikačné číslo organizácie: 164 763

Zriaďovateľ: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Dátum zriadenia: 1. 3. 1920

Štatutárny zástupca organizácie – generálny riaditeľ:

Mgr. art. Marián Chudovský

Členovia vedenia SND:

Mgr. Alžbeta Bednáriková, riaditeľka kancelárie generálneho riaditeľa

Doc. Mgr. art. Roman Polák, riaditeľ činohry

Friedrich Haider, hudobný riaditeľ opery

Mgr. art. Jozef Dolinský, riaditeľ baletu

Mgr. Peter Janků, riaditeľ umelecko-dekoračných dielní

Bc. Daniel Rabina, riaditeľ centra marketingu

Ing. Vladimír Antala, ekonomický riaditeľ

Ing. Jozef Mušec, technicko-prevádzkový riaditeľ

Hlavné činnosti:

Hlavné činnosti SND definuje zákon č. 385/1997 Z. z. o Slovenskom národnom divadle.

Postavenie a povinnosti SND upravuje Rozhodnutie č. MK-144/1999-1 o vydaní Zriaďovacej listiny Slovenského národného divadla z 29. januára 1999 v znení jeho dodatkov zo dňa 08. 07. 2002, 15. 12. 2005 a 5. 6. 2007.

Slovenské národné divadlo je štátna príspevková organizácia Ministerstva kultúry SR, ktorá svoju činnosť zabezpečuje vlastnými príjmami a príspevkom zo štátneho rozpočtu.

2. Poslanie a strednodobý výhľad SND

Slovenské národné divadlo je celoslovenská reprezentatívna národná kultúrna organizácia v priamom riadení Ministerstva kultúry SR, je najstaršou divadelnou inštitúciou na Slovensku, založenou v roku 1920. Slovenské národné divadlo rozvíja najmä tieto umelecké činnosti:

- rozvíja národnú divadelnú kultúru, ktorú prezentuje na území Slovenska a v zahraničí,
- umelecky pripravuje a verejne predvádza dramatické, hudobno-dramatické a tanečné diela,
- prezentuje klasickú a súčasnú slovenskú a svetovú dramatickú tvorbu,

- prispieva k rozvoju slovenského divadelného umenia a pôvodnej slovenskej dramatickej tvorby,
- poskytuje priestor pre prezentáciu tvorby iných divadiel pôsobiacich na Slovensku a partnerských divadiel zo zahraničia,
- prispieva k prehĺbovaniu vzťahu verejnosti k divadelnému umeniu,
- poskytuje návštevníkom široké spektrum žánrov, tém a výrazových prostriedkov,
- sprostredkuje divadelné umenie čo najširšej verejnosti,
- rozvíja vzťahy so slovenskou divadelnou obcou, angažuje sa pri príprave systémových zmien v divadelníctve,
- spolupracuje so slovenskými a zahraničnými umeleckými telesami, kultúrnymi organizáciami, s festivalmi a so školami,
- rozvíja vzťahy so zahraničnými partnerskými divadlami a umožňuje ich prezentáciu na Slovensku,
- vydáva a rozširuje periodické a neperiodické publikácie, propagačné materiály,
- usporadúva výstavy, ktoré propagujú jeho činnosť,
- zabezpečuje ďalšie umelecko-vzdelávacie aktivity, workshopy a pod.,
- vykonáva vlastnú sprostredkovateľskú činnosť,
- realizuje scénické a kostýmové výpravy,
- vyvíja ďalšie významné kultúrne a spoločenské aktivity.

Svoje hlavné úlohy plnilo Slovenské národné divadlo v roku 2013 na kvalitnej úrovni a dosiahlo priaznivé výkonové ukazovatele. Počas roka 2013 uviedlo SND 17 premiér vrátane ich materiálo-technického zabezpečenia, odohralo 728 predstavení pre 245 214 divákov a dosiahlo tržby v sume 2 477 099,23 € vrátane kultúrnych poukazov. Predstavenia odohralo v historickej budove a v novej budove SND.

3. Kontrakt organizácie so zriaďovateľom a jeho plnenie

Ministerstvo kultúry SR uzavrelo so Slovenským národným divadlom „Kontrakt č. MK - 564/2012- 103/16311 na rok 2013“.

Kontrakt bol uzatvorený v súlade so zriaďovacou listinou na poskytovanie verejných služieb a realizáciu nasledovných činností :

- rozvoj novej produkcie dramatických, hudobnodramatických a baletných diel vrátane ich materiálo-technického zabezpečenia, podpora pôvodnej dramatickej tvorby a tvorba pre deti a mládež
- šírenie vlastných dramatických, hudobnodramatických a baletných diel na domácich scénach, scénach v SR a v zahraničí, prezentácia hosťujúcich súborov zo Slovenska a zahraničia na scénach SND
- sprístupnenie kultúry a podpora návštevnosti prostredníctvom kultúrnych poukazov

Činnosti prijímateľa napĺňali najmä nasledovné ciele a ich ukazovatele:

počet premiér minimálne	15
z toho :	
pôvodné slovenské tituly	4
tituly pre deti a mládež	2
počet predstavení celkom minimálne	680
z toho :	
pre deti a mládež minimálne	105
realizácia hosťujúcich súborov minimálne	25

Plnenie kontraktu:

SND v zmysle predmetu kontraktu v priebehu roku 2013 odohralo 728 predstavení, z toho pre deti a mládež odohralo 142 predstavení. SND zabezpečilo realizáciu 29 predstavení hosťujúcich súborov.

Uviedlo 17 premiér vrátane ich materiálno-technického zabezpečenia,
z toho :

5 pôvodných slovenských titulov :

- L. Čekovská : Dorian Gray
- T. Frešo : Narodil sa chrobáčik
- L. Strike, S. Ferancová : Julio a Romea
- I. Horváth, P. Pavlac : Bratia Jurgovci
- E. Gindl : Karpatský thriller

4 nové tituly pre deti a mládež :

- Opera je zábava
- T. Frešo : Narodil sa chrobáčik
- L. Strike, S. Ferancová : Julio a Romea
- P. I. Čajkovskij : Luskáčik

V roku 2013 navštívilo 245 214 divákov 728 predstavení a SND dosiahlo tržby z predstavení v sume 2 436 231,23 €. Pri úhrade vstupeniek na jednotlivé divadelné predstavenia bolo použitých 40 868

kusov kultúrnych poukazov v celkovej hodnote 40 868 €. Dosiahnuté tržby vrátane kultúrnych poukazov boli vo výške 2 477 099,23 €.

SND v predchádzajúcom roku 2012 odohralo 709 predstavení, v roku 2013 odohralo 728 predstavení, čo je o 19 viac.

Slovenské národné divadlo zverejšovalo vo svojich informačných a propagačných materiáloch informáciu, že organizácia je štátnou príspevkovou organizáciou Ministerstva kultúry SR.

3.1. Činnosti/produkty organizácie a ich náklady

Umelecké činnosti

SND vykonávalo v roku 2013 umelecké aktivity v súlade so zákonom č. 385/1997 Z. z. o Slovenskom národnom divadle a so Zriaďovacou listinou SND:

- rozvíjalo národnú divadelnú kultúru, ktorú prezentovalo aj v zahraničí
- realizovalo tvorbu nových dramatických, hudobno-dramatických a tanečných diel
- zabezpečovalo kvalitné uvádzanie reprízovaných inscenácií
- realizovalo výrobu scénických a kostýmových výprav
- vydávalo a rozširovalo periodické a neperiodické publikácie, propagačné materiály, usporadúvalo výstavy, ktoré propagujú jeho činnosť
- zabezpečovalo ďalšie významné kultúrne a spoločenské aktivity
- rozvíjalo spoluprácu s partnerskými divadlami a festivalmi na Slovensku a v zahraničí

Na realizáciu týchto aktivít SND využíva výnosy z vlastnej činnosti a príspevkov zo štátneho rozpočtu. Slovenské národné divadlo dosiahlo v roku 2013 kladný výsledok hospodárenia.

Premiéry súborov SND v roku 2013

V roku 2013 uviedlo SND 17 premiér. Z celkového počtu uviedla opera 5 premiér, balet 4 a činohra 8 premiér.

Prehľad jednotlivých titulov podľa umeleckých súborov je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Premiéry SND v roku 2013

Autor	Názov hry	Dátum premiéry
opera:		
G. Rossini	Barbier zo Sevilly	8.2.2013
R. Wagner	Lohengrin	24.5.2013
	Opera je zábava	14.9.2013
G. Verdi	Rigoletto	4.10.2013
Ľ. Čekovská	Dorian Gray	8.11.2013
balet:		
S. Prokofiev	Romeo a Júlia	11.4.2013
T. Frešo	Narodil sa chrobáčik	1.6.2013
L. Strike, S. Ferancová	Julio a Romea	17.9.2013
P. I. Čajkovskij	Luskáčik	29.11.2013
čínohra:		
J. Glowacki	Antigona v New Yorku	2.2.2013
B. Brecht	Malomeštiakova svadba	9.2.2013
I. Horváth, P. Pavlac	Bratia Jurgovci	23.3.2013
F. M. Dostojevskij	Bratia Karamazovci	13.4.2013
E. Jelinek	Rechnitz - Anjel skazy	8.6.2013
W. Shakespeare	Veľa kriku pre nič	15.6.2013
E. Gindl	Karpatský thriller	13.11.2013
G. Flaubert	Madame Bovary	16.11.2013

Činnosť SND

ČINOHRA

Janusz Glowacki: ANTIGONA V NEW YORKU

Preklad:	Jozef Marušiak
Réžia:	Emil Horváth
Dramaturgia:	Martin Kubran
Scéna:	Peter Janků
Kostýmy:	Peter Čanecký
Pohybová spolupráca:	Juraj Letenay
Premiéra:	2. a 3. 2. 2013 - štúdio

Hra súčasného poľského dramatika Janusza Głowackeho (1938) *Antigona v New Yorku* sa na javisku Činohry SND objavila prvý raz. Ale už druhý raz hra tohto autora v réžii Emila Horvátha. Hra o skupinke emigrantov, toho času bezdomovcov v New Yorskom parku, je len čiastočnou alúziou na antickú drámu *Antigona*. Túžba po lepšom živote, ktorý neprichádza, nemožnosť zaradiť sa do väčšinovej society, strata absolútnej dôstojnosti sú témy, ktoré dnes aktuálne zasahujú väčšinou spoločnosť. Głowacki sa však na hrdinov pozerá optikou trpkého humoru. V inscenácii dominujú herci strednej generácie (Táňa Pauhofová, Branislav Bystriansky, Robert Roth a Alexander Bárta). Je určená najmä strednej generácii divákov, ktorá sa so sociálno-etickou problematikou stretá intenzívne.

Bertolt Brecht: MALOMEŠTIAKOVA SVADBA

Preklad:	Martin Porubjak
Réžia:	Diego de Brea
Dramaturgia:	Miriam Kičiňová
Scéna:	Diego de Brea
Kostýmy:	Martin Kotúček
Hudba:	Vladislav Šarišský
Premiéra:	9. a 10. 2. 2013 – nová budova

Nemecký dramatik, dnes už ikona, Bertolt Brecht (1898 – 1956) napísal jednoaktovku *Malomeštiakova svadba* v roku 1919. Hra o pokryteckej morálke malomeštiackej society má v Činohre SND pomerne expresívnu podobu. Slovínský režisér Diego de Brea, ktorý pre SND pripravil *Coriolana*, uplatnil aj v tejto inscenácii scénografický minimalizmus a expresivitu hereckého prejavu,

ktorá je jeho režijnej poetike vlastná. Inscenácia, ktorá vyvolala isté kontroverzie, však má parametre dobre zvládnutého groteskného žánru, ktorý hovorí o téme vyprázdnenej spoločnosti odsúdenej na zánik. Sedem smrteľných hriechov, na ktoré hynie svet za oknami domácností, sa zhmotňuje len v náznaku, ale veľmi intenzívne. Inscenácii dominujú herecké výkony, ktoré ukazujú nové polohy a výrazové prostriedky aj u hercov staršej generácie ako je Dušan Jamrich a Anna Javorková, ale aj strednej ako je Richard Stanke, Gabriela Dzuríková a Ivan Vojtek, či mladšej ako Milan Ondřík, Petra Vajdová a Peter Brajerčík. Výraznú hudobnú zložku, ktorá dopĺňa zvolený žáner skomponoval Vladislav Šarišský, ktorý bol za ňu nominovaný na cenu Dosky 2012 v kategórii hudba. Cieľovou skupinou je mladšia a stredná generácia.

Ivan Horváth, Peter Pavlac: BRATIA JURGOVCI

Réžia:	Lubomír Vajdička
Dramaturgia:	Peter Pavlac
Scéna:	Jozef Ciller
Kostýmy:	Milan Čorba
Hudba:	Peter Mankovecký
Premiéra:	23. a 24. 3. 2013 - štúdio

Slovenský modernista Ivan Horváth (1904 – 1960) patrí svojím spôsobom k zjavom slovenskej literatúry. Dramatizácia jeho próz o bratoch Jurgovcoch je nadviazaním na líniu dramatizácií slovenských autorov ako bolo Veľké šťastie Boženy Slančíkovej Timravy, či Kukučínov Dom v stráni. Peter Pavlac ako autor dramatizácie sa čo najviac priblížil k reflexívnej poetike predlohy. Nechal slová plynúť a lyriku textu ešte viac vyniknúť. Decentne minimalistická réžia nie klasickej narácie textu Ľubomíra Vajdičku dopomohla k vytvoreniu estetického a poetického zážitku, v ktorom majú rovnaké zastúpenie herci štyroch generácií. Od najstaršieho otca rodiny Leopolda Haverla, cez starších bratov Mariána Geišberga a Jozefa Vajdu, cez strednú generáciu Richarda Stankeho a Roberta Rotha až po najmladšiu Petru Vajdovú, Evu Sakálovú a Dominiku Zeleníkovú. Slovo má dominantnú funkciu a meditatívny obraz celku zvýrazňuje i hudba Petra Mankoveckého. Inscenácia má možnosť osloviť diváka mladšej vekovej kategórie, pretože je živým oboznámením sa s učebnou látkou, ale rovnako dobre môže komunikovať aj so strednou, staršou i najstaršou generáciou divákov. Problémy hľadania sa, nájdenia zmyslu života, nájdenie životnej lásky a určenie svojho miesta na Zemi očami štyroch bratov, štyroch generácií dávajú spoločný referenčný bod pre mnohých divákov.

Fiodor Michajlovič Dostojevskij: BRATIA KARAMAZOVOCI

Preklad:	Ján Ferenčík
Dramatizácia:	Daniel Majling, Roman Polák
Réžia:	Roman Polák
Dramaturgia:	Darina Abrahámová, Daniel Majling
Scéna:	Pavel Borák
Kostýmy:	Peter Čanecký
Masky:	Juraj Steiner
Hudba:	Lucia Chuťková
Pohybová spolupráca:	Stanislava Vlčeková
Premiéra:	13. a 14. 4. 2013 – nová budova

Uvedením titulu *Bratia Karamazovoci* nadväzuje Činohra SND na líniu veľkých opusov dramatisácií diel svetovej klasiky ako bola *Anna Kareninová*. Dramatisáciu románu pripravil spoločne režisér Roman Polák a dramaturg Daniel Majling a ide o úplne novú dramatisáciu, pripravenú špeciálne pre SND. Otázky o vine a nevine, treste, najmä o hľadani Boha a následne zmyslu života sú v technokratickom storočí konzumnej spoločnosti veľmi aktuálne. Inscenácia má charakter veľkého plátna, s vizuálne pútavou a dynamickou scénografiou i s početným obsadením. Na javisku sa tak stretajú herci staršej (Dušan Jamrich, František Kovár, Anna Javorková), strednej (Szidi Tobiasz, Alexander Bárta, Tomáš Mašťalír, Ján Koleník, Zuzana Fialová, Ľuboš Kostelný) i najmladšej (Táňa Pauhofová, Milan Ondřík) generácie, hosťujúci umelci (Ivan Romančík) i študenti VŠMU. Režisér využíva rôzne herecké štýly i divadelné postupy. Pripravil tak divadelne bohatý tvar, ktorý je určený naozaj širokému spektru divákov. Od školop povinnej mládeže, cez dospelých až po najstaršiu generáciu. Rozmanitosť prostriedkov však nenarúša celok. *Bratia Karamazovoci* sa stali nielen pútavým príbehom s detektívnym rozmerom, ale najmä inscenáciou s filozofickým posolstvom o morálnom rozklade spoločnosti, ktorá zrozumiteľnou formou spracováva jeden z najvýraznejších Dostojevského románov. Na pôde Činohry SND sa prvý raz predstavila aj mladá hudobná skladateľka Lucia Chuťková. Inscenácia získala cenu Dosky 2013 v kategórii Najlepší kostým – Peter Čanecký.

Elfride Jelinek: RECHNITZ – ANJEL SKAZY

Preklad:	Peter Lomnický
Réžia:	David Jařab
Dramaturgia:	Matin Kubran
Scéna:	David Jařab
Kostýmy:	Silvia Zimulová Hanáková
Hudba:	Petr Haas
Premiéra:	8. a 9. 6. 2013 - štúdio

Text hry *Rechnitz – Anjel skazy* od rakúskej držiteľky Nobelovej ceny Elfriede Jelinek (1946) nepatrí k jednoduchým. Ani svojou formou a ani obsahom. Český režisér David Jařab spolu so svojím tímom našiel kľúč na zjasnenie a porozumenie výnimočného textu. Inscenáciou *Rechnitz – anjel skazy* sa v Činohre SND pomaly uzatvára cyklus *Endlösung*, ktorý systematicky a z rôznych uhlov pohľadu mapoval problematiku holokaustu. Tentokrát je to pohľad nielen na udalosti rechnitzkého masakra z 25. marca 1945, keď grófka Margit von Báthyany usporiadala oslavu, počas ktorej účastníci z rozmaru zabili 200 židov, ale najmä na vrahov, nie na obeť. Vrahovia neboli potrestaní a telá obetí boli utajene prevezené. Režisér pristúpil k zobrazeniu „banality“ zla veľmi poeticky a sugestívne v duchu Jelinekovej textu, ale zvýraznil cynicko-ironický postoj generácií v rámci rodiny, ale aj nezainteresovaných súčasných znalcov i laických konzumentov histórie. Anulovanie pamäti, postoj k dejinám a minulosti, perverznosť človeka v inscenácii ostro vystupujú do popredia práve vďaka scénografickej voľbe dvoch hracích plánov. V prvom pláne rodina spätne analyzuje udalosti, no tvári sa pritom nezainteresovane, až bohorovne cynicky, teda nie zodpovedne. V druhom pláne vidíme útržky orgií, ktoré predchádzali samotnému masakru. Ide o prelínanie sa dvoch časov, v ktorých krutosť, mrazivý chlad a cynizmus vrcholia. Súčasný prvý plán sa takmer nijako nevymedzuje, nevyhraňuje a neoponuje voči tomu, čo sa deje v druhom pláne. Vyrovnané herecké výkony Emílie Vášáryovej, Františka Kovára, Richarda Stankeho, Szidi Tobiasza a hosťujúcej Zuzany Porubjakovej pomáhajú k jasnému interpretačnému kľúču novodobého postoja k tragickej minulosti. Rovnako sugestívne pôsobia aj herci v druhom pláne Ivana Kuxová, Peter Brajerčík, Alexandra Palatínusová a Gabriel Tóth. Zvláštnu pozornosť venovali tvorcovia hudobnej zložke, ktorá sa vďaka Petrovi Haasovi stáva integrálnou a rovnocennou súčasťou celku. Inscenácia svojím obsahom prekračuje rámec témy holokaustu a dotýka sa zodpovednosti za pamäť, minulosť a súčasné konanie každého jednotlivca. Cieľovou skupinou je najmä mladá a stredná generácia, pre ktorú môže mať otázka pamäti a konfrontácie s ňou zásadný význam. Režisér a scénograf David Jařab získal cenu Dosky 2013 v kategórii Najlepšia scénografia. Inscenácia sa zúčastnila medzinárodného festivalu Divadelná Nitra, vybrali ju aj na prestížny medzinárodný festival Zlatá maska v Moskve.

William Shakespeare: VELA KRIKU PRE NIČ

Preklad:	Lubomír Feldek
Réžia:	Juraj Nvota
Dramaturgia:	Miriám Kičiňová
Scéna:	Tomáš Rusín
Kostýmy:	Daniel Fischer
Pohybová spolupráca:	Štefan Capko
Premiéra:	15. a 16. 6. 2013 – nová budova

Komédia Williama Shakespeara (1564 – 1616) *Veľa kriku pre nič* patrí k najhrávanejším. V Činohre SND ju však naposledy uviedli v roku 1944. Hru o spleťoch a niekedy i manipulovateľných cestách lásky, o osamelých súčasných „singles“, o neschopných úradníkoch a mocenských hrách nanovo pre Činohru SND preložil Ľubomír Feldek. Režisér Juraj Nvota využil potenciál mladých hercov, ako je Petra Vajdová a Milan Ondřík i čerstvého absolventa Daniela Fischera, aby pripravil mladostou a „tínedžerským“ duchom nabitú inscenáciu. Využíva eklekticky a postmoderne rôzne herecké štýly i divadelný jazyk, citácie na známe filmové diela, narába s klišé a gýčom. Jedinými najstaršími členmi obsadenia sú Jozef Vajda a Vladimír Obšil, ktorí vstupujú do diania s rovnakou mladíckou energiou ako Ľuboš Kostelný, A. Barta, B. Bystriansky i ďalší hosťujúci umelci. Výraznou zložkou inscenácie je živá kapela, ktorej protagonisti však figurujú ako herci. Zhudobnené Shakespeareove Sonety tvoria jednu jej výraznú časť. Autorom hudby, teda aj frontmanom kapely, je mladý absolvent herectva Daniel Fischer. Inscenácii dominuje výrazne výtvarné riešenie architektonického charakteru Tomáša Rusína a interpretačne nápadito použité kostýmy Zuzany Štefunkovej Rusínovej. Inscenácia je určená predovšetkým mladému publiku, ktoré na ňu veľmi živo reaguje a je ich netradičným zoznámením s klasikou.

Eugen Gindl: KARPATSKÝ THRILLER

Réžia:	Roman Polák
Dramaturgia:	Martin Porubjak, Peter Kováč
Scéna:	Andrej Ďurík
Kostýmy:	Katarína Hollá
Hudba:	Vladislav Šarišský
Pohybová spolupráca:	Stanislava Vlčeková
Premiéra:	13. a 14. 11. 2013

Súčasná slovenská hra Eugena Gindla *Karpatský thriller* je dokumentárnou drámou o rokoch deväťdesiatych premenenou na politické divadlo. Autentická skúsenosť novinára, dnes by sme ho nazvali investigatívnym žurnalistom, odhaľuje korupčné praktiky globálnej zahraničnej korporácie prepojenej s najvyššími miestami štátneho aparátu, finančnými skupinami a lukratívnou reklamnou mašineriou. Neznáma firma S zaoberajúca sa predajom drahej zdravotníckej techniky získava nelegálnym spôsobom najlukratívnejšie štátne zákazky. Bývalá investigatívna žurnalistka Zuna, teraz majiteľka malej reklamnej agentúry, získava materiál o celej kauze, ale jej pokusy o zviditeľnenie a prešetrenie stroskotávajú. Dokonca je sama vydieraná a zavražďovaná. Gindlova hra odhaľuje celý mechanizmus tohto dobre fungujúceho stroja nedemokratických praktík v čerstvej demokratickej spoločnosti. Bez ostychu hovorí o celej sieti mafiánskych prepojení politických a podnikateľských štruktúr s tými právnymi, čo jasne hovorí o neschopnosti žiť fungujúcu demokraciu a naplno ju realizovať. Inscenačný tvar posúva text až k angažovanému divadlu s jasným posolstvom. Režisér

Roman Polák vytvoril multižánrový divadelný tvar, v ktorom sa striedajú divadelné formy a štýly, má apelatívny charakter, miestami až „bulgakovovsky“ groteskný, nevyhýba sa štylizácii, ale i priamemu osloveniu publika. Herecký zástoj našli členovia najstaršej generácie (Dušan Jamrich, Leopold Haverl), ale i strednej (Zuzana Fialová) a mladšej (Petra Vajdová, Milan Ondřík) a najmladšej (Daniel Fischer), ktorí tak prinášajú rôznu optiku i generačný postoj k problematike, v ktorej cítime ich osobnostnú, občiansku zaangažovanosť. Hra otvára aj tabuizované témy. Je určená najmä strednej generácii, ale svojím divadelným jazykom a zrozumiteľnou artikuláciou problému môže osloviť práve mladú generáciu divákov, ktorí svoje názory na politické dianie ešte len formujú.

Gustave Flaubert: MADAME BOVARY

Dramatizácia:	Iva Klestilová
Réžia:	Eduard Kudláč
Dramaturgia:	Darina Abrahámová
Scéna:	Eva Kudláčová Rácová
Kostýmy:	Eva Kudláčová Rácová
Hudba:	Martin Burlas
Premiéra:	16. a 17. 11. 2013

Slávny román o rozmarnej a neidentifikovateľné šťastie i lásku za každú cenu hľadajúcej Emmy Bovary pre Činohru SND zdramatizovala česká dramatička a dramaturgička Iva Klestilová. Šlo o dramatizáciu pripravenú špeciálne pre SND. Autorka pripravila text, v ktorom sa akcentujú súčasné témy ohrozujúce jednotlivca i manželské súžitie. V postave Emmy Bovary sa túžba po všestrannom naplnení spája s nemohúcnosťou akceptovať jej životné zaradenie, okolie, realitu, ktorá sa odkláňa od jej vlastnej, vysnívanej predstavy o živote. Snaha o bezstarostnú, aspoň do určitej miery slobodnú existenciu a posadnutosť zažiť niečo výnimočné, Emmu zákonite a procesuálne vháňajú do dlhovej špirály, do ktorej ju bezostyšne a rafinovane vláka vonkajší svet. Krach rodiny, sklamanie z lúboštných vzťahov a finančný bankrot spolu súvisia a vyústia do zákonitého tragického konca. Eduard Kudláč ako režisér najmä súčasných textov aplikoval na text svoju minimalistickú réžiu. Vzniká tak esteticky čisté, pôsobivé divadlo koncentrované na analýzu príbehu a jeho emotívne vyznenia v presvedčivom hereckom stvárnení. V tejto inscenácii dominuje výrazne najmä mladá a stredná generácia. Táňa Pauhofová ako Emma Bovary, Ľuboš Kostelný ako Charles Bovary, Alexander Bárta, Tomáš Mašťalír, Robert Roth. Dominantným a dramaturgicky novátorským v inscenácii je vzťah Emmy Bovary a úžerníka Lheureuxa, ktorý cielenou a rafinovanou finančnou dotáciou napomáha k jej deštrukcii. Konvenčnej interpretácii sa vymyká aj citlivé vyobrazenie Charlesa Bovaryho.

Inscenácia má pôsobivý vizuál najmä v kostýmovej zložke Evy Kudláčovej - Rácovej. Scénografické riešenie napomáha interpretácii, ktorá hovorí o totálnej strate hmotných prostriedkov, ale je

metaforické a abstraktné. Inscenácia môže osloviť niekoľko cieľových skupín. Jednak mladú generáciu a študentov, ktorí sa s románom majú príležitosť stretnúť v sugestívnom hereckom prerozprávaní, ale i strednú a staršiu generáciu, ktorej sú problémy života na dlh absolútne blízke. Táňa Pauhofová v postave Madame Bovary podáva mimoriadny výkon, za ktorý dostala prvé ocenenie.

Doplňujúci komentár

V roku 2013 Činohra SND plne pod vedením riaditeľa Romana Poláka realizovala časť dramaturgického plánu predošlého vedenia (Emil Horváth) a dramaturgie (Martin Kubran, Rastislav Ballek) a časť dramaturgického plánu nového tímu (Darina Abrahámová a Peter Kováč). Prišlo tak k fúzii tém a línií, ktoré však na seba plynule nadväzujú ako napríklad realizácie nových dramatisácií klasických prozaických diel, mnohokrát vytvorených špeciálne pre SND, či prvý raz na Slovensku inscenovaných (*Bratia Jurgovci*, *Madame Bovary*). Takisto sa pokračovalo v línii Endlösung, ktorou sa Činohra SND systematicky v uplynulých sezónach venovala holokaustu a nahliadaniu naň z rôznych optík.

Do sály činohry sa dostali dve veľké plátna, drámy s filozofickým a spoločenským presahom *Bratia Karamazovovci* a *Madame Bovary*, ktoré majú šancu, a zatiaľ sa to i potvrdzuje, osloviť viacgeneračné publikum. Tému viny a hriechu, odpustenia a hľadanie zmyslu života, ktoré prinášajú tieto inscenácie, následne kontrastne zhmotňuje, možno až doslova aj komornejšia inscenácia *Malomeštiakova svadba*, ktorá komunikuje expresívnejším jazykom. Ide o titul groteskný. Komédiu na veľkom javisku Činohry SND zastupuje inscenácia *Veľa kriku pre nič*, ktorá oslovuje primárne najmladšiu vekovú kategóriu školopovinných divákov a stáva sa ich prvým kontaktom s divadlom, v ktorom sa klasika inscenuje neklasicky. V sále činohry sme tak vyvážene pokryli požiadavku po klasickej dráme, po komédii, ale zároveň sme umožnili vyznenie rôznych režijných poetík a rôznych prístupov ku klasickým textom a dramatisáciám.

Na javisku Štúdia SND vznikli inscenácie, ktoré majú potenciál osloviť hľadačov najnáročnejších tém i foriem. Existenciálna situácia postáv v *Antígone v New Yorku* je s ironickým nadhľadom súčasnou paralelou k antickému modelu. Reflexívna úvaha o modeloch života v protikladoch slovenských reálií /príroda - mesto, rodina - vášeň/ *Bratia Jurgovci* prináša na javisko epický princíp rozprávania príbehu v netradičných priestorových súradniciach. Moderným jazykom obrazného divadla a zrozumiteľným výkladom náročného textu je inscenácia *Rechnitz – anjel skazy*. Uvažovanie nad postojom k nedávnym „nedoriešeným“ dejinám i nad možnosťami divadelného jazyka angažovaného divadla otvára aj inscenácia s politickými konotáciami *Karpatský thriller*. Rovnako i v štúdiu vyznela rôznorodosť režijných poetík. Na oboch javiskách pracovali s hercami režiséri vyhranených poetík (Diego de Brea, Roman Polák, Juraj Nvota, Ľubomír Vajdička, Emil Horváth, Eduard Kudláč), obohatením bol aj hosť z Čiech, David Jařab.

Skladba premiér v kalendárnom roku umožnila takmer rovnomerné zastúpenie hercov najstaršej generácie (Dušan Jamrich, František Kovár, Emília Vášáryová, Anna Javorková, Leopold Haverl), staršej generácie (Jana Olhová, Marián Geišberg, Zdena Studenková, Jozef Vajda), strednej generácie (Zuzana Fialová, Roberth Roth, Alexander Bárta, Tomáš Maštálir, Ľuboš Kostelný) i mladšej generácie (Milan Ondřík, Táňa Pauhofová, Petra Vajdová, Peter Brajerčík, Tomáš Vravník). Súčasťou ansámblu sa od septembra 2013 stal i mladý absolvent VŠMU Daniel Fischer.

Opäť sa zintenzívnila spolupráca s medzinárodnou divadelnou organizáciou ETC (European Theatre Convention), ktorá si inscenáciu *Oresteia* vybrala ako súčasť festivalového projektu Jarná divadelná cesta (23. apríl) pri oslavách 25. výročia založenia ETC. Bratislava bola jednou zo zastávok počas sedemdnovej cesty európskymi divadlami od západu na východ pre vyše dvadsať zahraničných novinárov a umelcov (za zmienku stojí pozitívna referencia o SND v najprestížnejšom európskom divadelnom časopise Theater heute). Ďalším projektom, do ktorého Činohra SND vstúpila s ETC je *Art of Ageing* (Umenie starnúť). Činohra SND bude vďaka tomu koprodukčne pripravovať inscenáciu s berlínskym divadlom Deutsches Theater momentálne s pracovným názvom Irrlichter. Prvé stretnutia tvorivých tímov i slovenských hercov Emílie Vášáryovej a Dušana Jamricha, ktorí budú účinkovať v koprodukčnej inscenácii, sa uskutočnili už v júni a decembri 2013. Zároveň sa začala intenzívnejšia komunikácia v snahe o ďalšiu spoluprácu s divadlami Teater Narodowy vo Varšave a Vígszínház v Budapešti. Činohra SND tak urobila prvé kroky k medzinárodnej spolupráci, k otvoreniu a následnému exportu do zahraničia. V tejto súvislosti je dôležitá aj koprodukčná spolupráca s Národným divadlom Praha na veľkolepom medzinárodnom projekte pripomínajúcom 100. výročie vypuknutia 1. svetovej vojny pod názvom 1914 v réžii ikonického svetového režiséra Roberta Wilsona (s hereckou účasťou člena Činohry SND Jána Koleníka).

V máji a júni 2013 sa podarilo otvoriť ďalšiu scénu SND, *Modrý salón*, ktorý sa postupne etabluje ako priestor troch línií (Diskutujeme, Prezentujeme, Tvoríme). Je to nové, atypické komorné miesto pre diskusie (Michal Havran, Štefan Hríb), prezentácie našich hercov (rozhovory vedené teatrologičkou Ľubicou Krénovou) a divadlo poézie (Zabudnutí, Večer rockovej poézie, Blake is black) ako scénický koncept Daniela Heviera. Novou líniou, ktorá sa premiérou hry *Leni* začala 13. 12. 2013, je písanie a uvádzanie hier pre konkrétnych hercov (Zdena Studenková, Ľubomír Paulovič, Marína Kráľovičová). *Leni* je hrou o fiktívnom stretnutí amerického moderátora Johnyho Carsona a „Hitlerovej“ režisérky Leni Riefenstahl. Hra autorskej dvojice Valéria Schulczová a Roman Olekšák otvára nanovo otázku osobnej zodpovednosti umelca za jeho dielo, politické i zdanlivo nepolitické rozhodnutia. V tejto ambicióznej línií pôvodných hier písaných na telo bude Činohra SND pokračovať i v ďalšom kalendárnom roku.

Snahou Činohry SND, jej vedenia a dramaturgie, bude príprava výhľadového dramaturgického plánu na ďalšie tri sezóny, v ktorých by sa ukončila línia Endlösung a realizovali by sa línie inscenácií slovenských klasických hier v interpretácii mladej a strednej režisérскеj generácie a hier súčasných (zahraničných i slovenských) v interpretácii režisérov, ktorých chceme výraznejšie a systematickejšie pozývať aj zo zahraničia .

OPERA

Gioacchino Rossini: BARBIER ZO SEVILLY

Komická opera v dvoch dejstvách

Hudobné naštudovanie:	Rastislav Štúr
Scéna:	Pavel Borák
Kostýmy:	Peter Čanecký
Réžia:	Roman Polák
Premiéra	8. a 9. 2. 2013 - historická budova

Gioacchino Rossini patrí k autorom, ktorí si vyžadujú osobitnú a pravidelnú pozornosť. Podobne ako Mozart či Wagner zakódoval totiž do svojich partitúr celkom špecifické vokálne i inštrumentálne požiadavky predstavujúce základné východisko adekvátnej interpretácie. Rossiniovský štýl je dnes vo svete veľmi pestovanou disciplínou a je otázkou vyspelosti každého operného divadla, ako s ním vyrovná. Opera SND siahla po tomto titule po dlhšom čase so zámerom konfrontovať s ním svoj súčasný súbor za účasti medzinárodne renomovaných slovenských umelcov i nových akvizícií z radov mladých vokálnych talentov. Po prvý raz sa takto na javisku našej prvej opernej scény predstavila mezzosopranistka Jana Kurucová, sólistka svetoznámej Deutsche Oper Berlin, ktorá stvárnila ústrednú ženskú postavu Rosiny, a na strane druhej mladý talentovaný slovenský tenorista Juraj Hollý, ktorý sa stal v postave Almavivu jedným z objavov sezóny. Celkovo možno povedať, že sa v obsadení Barbiera zo Sevilly stretli vo vzájomne vyváženom pomere najlepšie sily domáceho súboru s hosťujúcimi umelcami s umeleckým výsledkom dokumentujúcim kvalitný potenciál slovenského operného umenia i umelecko-estetickú vyspelosť našej národnej opernej scény. Podstatným dielom prispel k dobrému výsledku autor hudobného naštudovania, hlavný dirigent súboru Rastislav Štúr. Brilantnej partitúre dokázal vdýchnuť eleganciu, temperament i štýlový nadhľad. Z pohľadu režijného podania bolo zámerom inscenácie ponúknuť moderný, nekonvenčný výklad klasického titulu, ktorý by bol v zhode so súčasným svetovým trendom, nachádzajúcim i v rossiniovských dielach témy a myšlienky rezonujúce s dnešnou dobou. S takýmto zacielením debutoval v Opere SND renomovaný slovenský činoherný režisér Roman Polák, ktorý prostredníctvom optiky divadla na divadle nastavil v diele aktualizované spoločenské zrkadlo.

Richard Wagner: LOHENGRIN

Romantická opera v troch dejstvách

Hudobné naštudovanie:	Friedrich Haider
Scéna:	Reinis Suhanovs

Kostýmy: Kristine Pasternaka
Réžia: Andrejs Žagars
Premiéra : 24. a 26. 5. 2013 - nová budova

Uvedenie jedného z veľkých opusov nemeckého operného génia reflektovalo v sezóne 2012/2013 bicentenárium jeho narodenia. Inscenácia bola súčasne prvou koprodukciou Opery SND s prvou litovskou opernou scénou vo Vilniuse a prvou spoluprácou s lotyšským režisérom Andrejsom Žagarsom. Výsledkom bol moderný, abstrahovaný inscenačný tvar, ktorý interpretoval mytologickú predlohu s výrazným historicko-politickým aktualizačným odkazom. Vyššiu umeleckú kvalitu prezentovala základná scénografická konštrukcia, absentovala však detailnejšia artikulácia profilov postáv a vypracovanie dramatických situácií a vzťahov. Podstatne vyššiu úroveň malo hudobné naštudovanie hudobného riaditeľa operného domu Friedricha Haidera, ktoré posunulo domáci súbor o niekoľko kvalitatívnych priečok vyššie. K úspechom inscenácie patrí i samotná skutočnosť, že väčšinu z obsadenia dokázala Opera SND pokryť z radov slovenských vokálnych interpretov, pričom sa viaceré excellentné výkony spájali s debutom vo wagnerovskom opernom repertoári. Platí to pre Miroslava Dvorského, ktorý vytvoril svojho prvého *Lohengrina*, Denisu Hamarovú, ktorá stvárnila extrémne náročnú postavu Ortrudy, Jolanu Fogašovú a Adrianu Kohútkovú, alternantky v postave Elsy. Špičkové európske parametre mal výkon Petra Mikuláša v postave Kráľa Heinricha. Osobitne treba vyzdvihnúť výkon oboch kolektívnych telies, ktoré sa prezentovali v mimoriadnej kvalite.

Giuseppe Verdi: RIGOLETTO

Opera v troch dejstvách

Hudobné naštudovanie: Friedrich Haider
Scéna: Hans Dieter Schall
Kostýmy: Susanne Thomasgerger
Réžia: Martin Schüller
Premiéra : 4. a 5. 10. 2013 - nová budova

Verdiho *Rigoletto*, ktorý zaznel na úvod sezóny 2013/2014, je inscenačným pendantom Wagnerovho *Lohengrina* ako príspevok k bicentenáriu talianskeho operného skladateľa Giuseppe Verdiho. Na jednej strane bol výber titulu v tomto prípade zacielený k širšiemu návštevníckemu zázemiu, na druhej tu bola ambícia stvárniť ho osobitým, moderným, no zrozumiteľným spôsobom. Nemecký operný režisér Martin Schüller, pokračovateľ významnej školy Ruth Berghausovej, naplnil toto zadanie brilantným spôsobom. Jeho podanie kultového operného diela neporušuje autenticitu príbehu a nevnučuje postavám scudzujúcu metaforickú identitu, no napriek tomu načiera s psychologicky disponovanou optikou hlboko do filozofie a do myšlienkového substancie hugovského operného prepisu a odhaľuje v príbehu silné nadčasové, diskkrétne aktualizované posolstvá.

V sinergicky kreovanej hudobnej rovine opäť vystúpili do popredia inscenácie nové kvality hudobného vedenia operného súboru v osobe riaditeľa Friedricha Haidera. Farebne hrajúci, výrazovo atakujúci a intonačne disciplinovaný orchester, kultivovaný a rytmicky temperamentný zbor a prevažne domácimi sólistami zastúpené spevácke obsadenie, v akom dominovala výrazová kultivovanosť a muzikalita. K osobitným prínosom inscenácie patrí spevácky objav v osobe kórejského tenoristu Kyungho Kima stvárňujúceho postavu Vojvodu. Mladý umelec je nesporne mimoriadnym talentom v celosvetovom meradle a je nesmierne cennou akvizíciou operného súboru našej národnej scény.

Ľubica Čekovská: DORIAN GRAY

Opera v troch dejstvách

Hudobné naštudovanie: Christopher Ward
Scéna a kostýmy: Anne Marie Legenstein, Alix Burgstaller
Réžia: Nicola Raab
Premiéra: 8. a 9. 11. 2013 - historická budova

Skladateľským debutom autorky Ľubice Čekovskej na javisku Opery SND plní naša prvá operná scéna jedno zo svojich základných poslání, podporovať, podnecovať a prezentovať pôvodnú slovenskú hudobnodramatickú tvorbu. Prostredníctvom diela *Dorian Gray*, ktoré vzniklo na objednávku Opery SND, mala možnosť naša kultúrna verejnosť spoznať mimoriadny hudobnodramatický talent mladej slovenskej skladateľky, ktorý možno vnímať ako veľký prísľub do tvorivej diskusie o budúcnosti operného žánru v nadnárodnom kontexte. Autorka patrí k často uvádzaným skladateľom nielen na domácej scéne ale i v zahraničí a jej prepis kultovej literárnej predlohy Oscara Wilda zaznamenal veľký ohlas laickej i odbornej verejnosti. Napriek minimálnej skúsenosti s operným žánrom dokázala mladá autorka naplniť literárno-dramatické dispozície libreta obdivuhodne flexibilným hudobným jazykom, orchestrálnou obrazotvornosťou a farebnosťou i dramaticky disponovanými a zároveň nanajvýš spevnými vokálnymi partami. Jej hudobná reč navyše disponovala ojedinelou bohatosťou významových vrstiev, siahajúcich od bezprostrednej dramatickej kresby, cez kontinuálne sa meniace hudobno-výrazové obrazy až po metaforické interpretačné roviny, selektívne využívajúce rôzne sémantické kontexty prvkov hudobnej reči. Menšia skúsenosť s divadelným médiom sa síce podpísala pod tradičnejšiu dramaturgickú stavbu žánrovej adaptácie námetu a samotného príbehu, pričom i režijnému stvárneniu možno do istej miery vyčítať určitú pasivitu v možných výkladoch a zobrazovacích rovinách, no umelecký výsledok napriek tomu potvrdil vysoké očakávania viažuce sa k výnimočnosti talentu skladateľky. Po stránke interpretačnej si zaslúži absolutórium predovšetkým vynikajúci anglický dirigent Christopher Ward, ktorý sa stal pre našu hudobnú scénu skutočným objavom. Popri hosťujúcich zahraničných umelcoch (v titulnej

postave sa predstavili tenoristi Eric Fennell a Eamon Mulhall) sa kvalitnými výkonmi prezentovali slovenskí operní umelci Pavol Remenár, Aleš Jeniš, Denisa Hamarová a ďalší.

Iné podujatia

Programovú ponuku Opery SND pravidelne dopĺňajú v sezóne koncertné a inožánrové podujatia, ktoré spestrujú dramaturgickú ponuku operného domu a plnia takisto aj edukatívne poslanie.

Status mimoriadneho podujatia treba prisúdiť obnovenej premiére, resp. slávnostnému znovuuvedeniu jedného z veľkých diel slovenskej hudobno-dramatickej spisby, hudobnej drámy Svätopluk od Eugena Suchoňa. Uvedenie sa uskutočnilo 7. septembra 2013 v novej budove SND pri príležitosti 20. výročia úmrtia skladateľa a zároveň 1150. výročia príchodu Cyrila a Metoda na naše územie. Výnimočnosť príležitosti reflektovalo zo strany opery i obnovené, veľmi kvalitné spevácke obsadenie ústredných postáv diela. Popri Petrovi Mikulášovi, výnimočným interpretovi titulnej postavy, to bola predovšetkým Adriana Kohútiková v postave Ľutomíry, Pavol Remenár ako Mojmír i Jozef Kundlák v postave Zábaja.

1150. výročiu príchodu sv. Cyrila a Metoda bolo venované i ďalšie podujatie, na ktorom Slovenské národné divadlo participovalo z poverenia Ministerstva kultúry. Bolo ním poloscénické predvedenie slovanského oratória Cyril a Metod skladateľa Ľubomíra Horňáka a básnika a spisovateľa Daniela Heviera 14. decembra 2013 v novej budove SND. Opera SND sa na podujatí podieľala organizačne, technickou podporou, propagáciou i zástojom viacerých členov umeleckého súboru.

Detské predstavenie s názvom Opera je zábava, nový dramaturgický formát Opery SND, je zacielený na najmenšieho diváka. V spolupráci s populárnym hercom a milovníkom operného žánru Martinom Vanekom v ňom ponúkame interaktívne stretnutie s konkrétnym operným dielom (v tomto prípade komickou operou G. Donizettiho Nápoj lásky), v akom sa deti majú možnosť príťažlivou a bezprostrednou formou dozvedieť všetko podstatné o opernom žánri, o divadle a jeho protagonistoch, o konkrétnom diele, pozrieť si a vypočuť si najkrajšie scény z neho a stať sa i súčasťou príbehu na javisku. Po úvodnej generálke s profilom workshopu zaradila vo svojej sezóne opera tento titul do programovej ponuky historickej budovy. Režisérom predstavenia je Pavol Smolík, za dirigentským pultom sa striedajú Peter Valentovič a Pavol Tužinský.

Mimoriadnym projektom, na ktorom opera participovala spolu s ostatnými súbormi a zložkami SND bol 14. septembra 2014 Deň otvorených dverí v novej budove SND. Početní návštevníci sa mali možnosť oboznámiť s priestormi, v ktorých operný súbor pracuje, v programovej ponuke bola aj modelová interaktívna hodina spevu pre najmenších návštevníkov, ktorú odborne viedol sólista Opery SND František Ďuriač, a zavŕšením Dňa otvorených dverí bola napokon generálna skúška nového projektu Opery SND určeného deťom s názvom Opera je zábava.

Doplňujúcim koncertným podujatím je v ponuke operného súboru už tradične Silvestrovský koncert, ktorý sa koná pravidelne v posledný kalendárny deň v roku v poobedňajších hodinách a predchádza večerné silvestrovské predstavenie. Tentoraz mal podobu tematického programu venovaného odkazu Giuseppe Verdiho ako zavŕšenie roku Verdiho tvorby pri príležitosti 200. výročia narodenia skladateľa. Koncert mal vynikajúcu umeleckú úroveň a veľmi pozitívne zarezoval u publika. Excellntnými výkonmi sa v ňom prezentovali orchester Opery SND a sólisti Ľubica Vargicová, Denisa Hamarová, Miroslav Dvorský a ďalší. Za dirigentským pultom stál Dušan Štefánek.

K programovej ponuke opery už tradične patrí cyklus predpremiérových nedeľných matiné. Pred každou z uvedených premiér roku 2013 sa uskutočnilo podujatie tohto typu, na ktorom sa návštevníci mohli oboznámiť so samotným dielom, ktorého premiéra sa pripravovala, s históriou jeho uvádzania vo svete i na javisku SND, započúvať sa do úryvkov z neho v podaní protagonistov pripravovanej inscenácie a stretnúť sa i s jeho aktuálnymi inscenátormi. Autorom a moderátorom podujatia je PhDr. Jaroslav Blaho, ktorý je garantom jeho vysokej odbornej ale i návštevnícky príťažlivej podoby.

Kontinuity

Magdaléna Blahušiaková a Milada Synková 2. 6. 2013 - historická budova

Jarmila Smyčková a Pavol Mauréry 17. 3. 2013 - historická budova

Lucia Poppová 15. 12. 2013 - historická budova

- spomienkové matiné venované svetoznámej slovenskej speváčke pri príležitosti 20. výročia jej úmrtia

Kontinuity sú príbuzným podujatím, ktoré opera vo forme matiné cyklicky zaraďuje do svojho programu. Autorsky i moderátorsky ho takisto zabezpečuje PhDr. Jaroslav Blaho s koncepcným zacielením na historické kontexty slovenského operného života, osobitne dejín prvej slovenskej opernej scény.

V roku 2013 obnovila Opera SND tradičné recipročné vystúpenia českej a slovenskej národnej scény a predstavila sa 12. októbra v budove Štátnej opery v Prahe so svojou novou inscenáciou Verdiho opery Rigoletto. Vystúpenie sa stretlo so živým záujmom domáceho i zahraničného publika a vyvolalo prevažne veľmi pozitívne reakcie.

Doplňujúci komentár

Rok 2013 bol v Opere SND rokom stabilizačným, rokom, v ktorom prebehlo viacero dôležitých zmien, zakladajúcich ozdravenie súboru a skvalitnenie predstavení. V rámci orchestrálneho telesa prebehla

reorganizácia v smere zlepšenia plánovania obsadení jednotlivých predstavení a tak isto i reorganizácia umeleckých kádrov s cieľom posunúť najvyššiu hráčsku kvalitu na prvé pozície jednotlivých nástrojových skupín. Okrem toho došlo i k posilneniu celkového umeleckého potenciálu telesa akvizíciami na voľné alebo uvoľňujúce sa pozície (odchody do dôchodku a i.). Kvalitatívny rast bol však predovšetkým spätý s umeleckou osobnosťou hudobného riaditeľa Opery SND Friedricha Haidera, ktorý systematickou a cieľavedomou prácou s telesom docielil kontinuálny rast a stabilizáciu vyššej umeleckej úrovne telesa, ktorého výkony možno v súčasnosti hodnotiť náročnými medzinárodnými kritériami.

V oblasti sólistického ansámbľu došlo k analogickým pohybom s víziou zefektívnenia jeho využitia i systémovej garancie kvalitných predstavení. Viacerí sólisti nepodávajúci v súčasnosti výkony na požadovanej úrovni boli preobsadení do menej náročných postáv, s niektorými Opera SND rozviazala pracovný pomer, optimalizujúc ich zástoj v podobe občasných pohostinských vystúpení, a v niektorých prípadoch naopak ponúkol operný dom sólistom väčší zástoj v prevádzke, resp. väčší úväzok v internom zamestnaneckom vzťahu. Systematickým vyhľadávaním sólistických posíl a prácou s mladými talentami dokázalo ďalej vedenie Opery SND výrazne obohatiť interpretačné zázemie domu a vytvoriť inšpiratívnejšie prostredie pre celý umelecký súbor. Takýmito posilami sa v roku 2013 stali v zahraničí úspešná slovenská mezzosopranistka Jana Kurucová, mladý slovenský tenorista Juraj Hollý, veľká súčasná nádej basového speváckeho odboru u nás Peter Kellner, mezzosopranistka Denisa Hamarová, ktorá prešla do súboru na plný úväzok, veľký vokálny objav z južnej Kórey, tenorista Kyungho Kim a ďalší. Dôležitou súčasťou úsilia o vyššiu umeleckú kvalitu produkcií Opery SND je zintenzívnenie spolupráce operného domu so špičkovými slovenskými interpretmi pôsobiacimi v zahraničí. Vo viacerých predstaveniach roku 2013 to dokumentovali nové interpretačné zástoje Dalibora Jenisa, Miroslava Dvorského, Štefana Kocána, pričom príslubom ďalšieho rozšírenia takejto spolupráce sú dohody smerujúce do nasledujúcich sezón, v ktorých sa predstavia i Pavol Bršlík a Adriana Kučerová.

Výraznými zmenami oproti predchádzajúcemu obdobiu prechádza dramaturgická príprava sezón vo vzťahu k premiéram i komplexnému hraciemu plánu. Opera SND sa postupne a strategicky usiluje vyvažovať dramaturgickú skladbu ponúkaného sezónneho programu tak, aby v ňom boli vyjadrené všetky dôležité kritériá garantujúce umeleckú kvalitu, osobitosť, štýlovú komplexnosť, atraktivitu smerom k publiku, diverzitu čo do vekového i intelektuálneho rozptylu návštevníkov i optimálneho využitia domáceho interpretačného zázemia. Jasne definované prvé kroky v systematickej výstavbe hracieho plánu smerujú zároveň k včasnému podchytieniu detského diváka, ktorý by vo forme rodinných návštev víkendových predstavení mal nájsť optimálnu možnosť budovania dôverného a hlbokého vzťahu k divadlu a opernému žánru. V snahe o získanie mladého diváka je však predovšetkým dôležité vytvárať dobre ciele a originálne kreované predstavenia, resp. hudobno-divadelné formáty, také, ako napríklad spomenutý umelecko-edukačný a popularizačný program

s názvom Opera je zábava, alebo mladým inscenačným tímom profilovaná, interaktívne dimenzovaná inscenácia detskej opery Veľká doktorská rozprávka.

Novú dimenziu dostala napokon i marketingová iniciatíva Opery SND, ktorá získala pre spoluprácu v tejto oblasti renomovaných partnerov. Výsledkom je skutočnosť, že informácie o úspechoch našej prvej opernej scény prenikli do takých mienkotvorných svetových médií, akými sú New York Times, RAI 3 či renomovaný medzinárodný operný časopis Opernwelt.

BALET

Sergej Prokofiev: ROMEO A JÚLIA

Choreografia a réžia:	Massimo Moricone
Scéna:	Peter Janků
Kostýmy:	Luca Dall'Alpi
Hudobné naštudovanie:	Rastislav Štúr
Dirigenti:	Rastislav Štúr, Martin Leginus
Premiéra:	1. a 12. 4. 2013 - nová budova

Dramaturgickým zámerom Baletu SND pri uvedení inscenácie Romeo a Júlia bolo obohatiť repertoár z pohľadu hudby, libreta, choreografie a réžie o vrcholné dielo baletnej literatúry. Pri hľadaní choreografa sme zohľadňovali niekoľko dôležitých faktorov. Predovšetkým úsilie oprieť sa o renomované uvedenia baletu na svetových javiskách, návrat k tradícii, ktorá roky má v kamennom divadle svoje pevné miesto a ktorá je naším publikom veľmi žiadaná. Zároveň inscenovať dielo na takej interpretačnej úrovni, ktorá posunie baletný súbor technicky vpred. V rámci toho sme sa rozhodli osloviť skúseného a renomovaného choreografa Massima Moriconeho a angažovať do hlavných úloh medzinárodne oceňovaných baletných sólistov Anbetu Toromani a Alessandra Macaria. Najznámejší príbeh lásky a smrti umocnený strhujúcou hudbou Sergeja Prokofieva hudobne naštudoval Rastislav Štúr, dirigentmi sú Rastislav Štúr a Martin Leginus. Verziu baletu v troch dejstvách na motívy rovnomennej tragédie Williama Shakespeara z dielne talianskeho choreografa Massima Moriconeho charakterizuje dynamika a náročnosť tanca, výrazné herectvo, pôsobivé ľúbostné scény v podmaňujúcej atmosfére repliky divadla Globe, miesta, pre ktoré Shakespeare písal svoje diela.

Inscenácia, ktorú choreograf pôvodne uviedol v Northern Ballet Theatre (1991), sa vtedy stala najúspešnejšou produkciou súboru a získala viacero ocenení ako napríklad Najlepšia tanečná produkcia roka či Hudobná cena Kráľovskej filharmónie a nomináciu na Cenu Laurencea Oliviera. Aj v Balete SND si počas niekoľkých repríz od premiéry do konca sezóny inscenácia získala výrazný divácky ohlas a stala sa hitom repertoáru Baletu SND. Zaslúžili sa o to najmä tanečné výkony

hostujúcich umelcov, rovnako ako výkony domácich tanečníkov, najmä Orazia di Bella ako Romea a Mercutio, Barbory Kubátovej ako Júlie, Ruana Crighona ako Mercutio, Petra Dedinského ako Tybalta atď. Pod atraktivnosť inscenácie sa podpísala aj výprava – veľkolepo koncipované kostýmy talianskeho výtvarníka Luca dall Alpi, vyhotovené s majstrovstvom a kreativitou v Umeleckých dielňach SND a monumentálna scéna Petra Janků. Inscenáciu s úspechom súbor uviedol na festivale Dotyky a spojenia v Martine - ako prvé baletné predstavenie v histórii festivalu. Na prelome júla a augusta 2013 súbor absolvoval turné v Taliansku, kde sa uviedol na prestížnom divadelnom festivale v divadle Globe v Ríme a v Torre de Lago.

Tibor Frešo: NARODIL SA CHROBÁČIK

Obnovená premiéra

Choreografia a réžia:	Igor Holováč
Scéna:	Milan Ferenčík
Kostýmy:	Josef Jelínek
Úprava libreta a texty:	Nikita Slovák
Dirigent:	Pavol Selecký
Premiéra:	1. a 3. 6. 2001 - historická budova

V snahe rozširovať ponuku pre najmenších divákov Balet SND uviedol v obnovenej premiére pôvodnú baletnú rozprávku s hudbou slovenského skladateľa Tibora Freša – príbeh o malom chrobáčikovi Svätajankovi a jeho najbližších.

Detský balet, ktorý mal pod taktovkou jeho autora Tibora Freša slovenskú premiéru v roku 1985 - v choreografii Jozefa Zajka, s libretom Borisa Slováka - ani po rokoch nestratil nič zo svojej príťažlivosti. Naopak - v súčasnej „elektronickej“ dobe je svojou čistotou a autenticitou ešte aktuálnejšia a potrebnejšia. Jej terajšia verzia dvojice autorov Igor Holováč - Nikita Slovák predstavuje najmenším divákom svet roztancovaných chrobáčikov, je obohatená o súčasný jazyk, blízky vnímaniu detského diváka. Hudba s hlbokým etickým posolstvom dáva detskému divákovi možnosť snívať - na pozadí striedania ročných období a večného kolobehu prírody, s množstvom poučení, ako sa treba správať k prírode i sebe samým. Libreto Borisa Slováka doplnili autori o hereckú postavu rozprávača, sprevádzajúceho deti celým predstavením. Text Nikitu Slováka umožňuje tanečníkom deti ešte viac vtiahnuť do deja a podieľať sa na ňom. Balet sa tým stáva interaktívnejším a zrozumiteľnejším.

Inscenácia, ktorá sa na javisko SND vracia už tretí raz, má opäť ambíciu osloviť tých najmenších divákov, ponúknuť deťom možnosť prvého stretnutia s divadlom v jeho tradičnej podobe, s dôrazom na vnímanie baletu ako syntetického umenia, súčasťou ktorého je aj živý orchester, dirigent, hráči a ich jednotlivé nástroje atd. Z interpretačnej stránky bola pre väčšinu tanečníkov premiérou, takmer všetky postavy boli v novom našťudovaní. Mladí interpreti dodali inscenácii svieži a dynamický ráz.

V hlavných úlohách sa vyrovnane alternujú Barbora Kubátová, Katarína Hollá, Juraj Žilinčár, Adrian Ducin, Oliver Jahelka, Orazio di Bella a ďalší. Úlohu Janinky stvárnila dlhoročná sólistka Baletu SND Zuzana Bartková.

Obnovenú premiéru sme venovali 90. výročiu narodenia prvého slovenského choreografa Jozefa Zajka (27.04.1923 - 13.03.1991). Pri tejto príležitosti sme za účasti spoluorganizátora výstavy Divadelného ústavu a príbuzných Jozefa Zajka otvorili výstavu z tvorby tanečníka a prvého slovenského choreografa, tanečného majstra a šéfa Baletu SND.

JÚLIO A ROMEA

Tanečná hra, tanečné hip-hopové predstavenie na motívy Shakespearovej hry Romeo a Júlia

Scenár a réžia:	Soňa Ferancová
Choreografia:	Laci Strike
Scéna a kostýmy:	Anna Neuschl Amtmannová
Výber hudby:	Laci Strike, Soňa Ferancová
Účinkujú:	Laci Strike a tanečníci Strike Force 1
Premiéra:	17. 9. 2013 - historická budova

Ďalším krokom otvorenosti dramaturgie Baletu SND bol úvodný projekt sezóny 2013/2014 - tanečné dielo Julio a Romea v koprodukcii Baletu SND a Street Dance Academy. Je prvým projektom, v rámci ktorého otvárame priestor kamenného divadla nezávislej tanečnej tvorbe a nášmu publiku prinášame kultúru „street dance“ v podobe pôvodného tanečného divadla z dielne dvoch výrazných osobností z dvoch rôznych umeleckých svetov - Laciho Strika a Sone Ferancovej. Poetika „streetovej kultúry“ má ambíciu osloviť najmä tínedžerov. Vypredané reprízy sú najväčším dôkazom toho, že inscenácia v koprodukcii Baletu SND a Strike Force 1 oslovuje nového mladého diváka, ktorý by si inak možno ťažšie hľadal cestu do našich hľadísk.

Piotr Iljič Čajkovskij: LUSKÁČIK

Baletná rozprávka podľa choreografickej predlohy Vasilija Vajnonena

Choreografia:	Rafael Avnikjan, Jozef Dolinský st.
Scéna a kostýmy:	Josef Jelínek
Dirigent:	Peter Valentovič
Premiéra:	29. 11. 2013 - historická budova

Vedenie baletu zaradilo do repertoáru Čajkovského Luskáčika s úmyslom vrátiť na scénu SND titul, ktorý zdobí - najmä vo vianočnom období - repertoár každého významnejšieho kamenného divadla. Výberom autorského tímu sme sa zámerne vrátili k tradičnej inscenácii podľa koncepcie Vajnonena,

ktorá už vyše sto rokov očarúva deti na celom svete hudbou P. I. Čajkovského, príbehom Vianoc a detským svetom plným radosti a neohraničenej fantázie.

Na scéne Slovenského národného divadla uviedli *Luskáčika* po prvý raz pred osemdesiatimi rokmi a odvtedy ho má súbor takmer nepretržite na svojom repertoári. Balet SND sa teda vrátil k tradičnej a najoceňovanejšej verzii ruského choreografa Vajnonena, ktorú so súborom našťudovali baletní majstri Jozef Dolinský st. a Rafael Avnikjan, dôverne poznajúci baletný súbor nášho divadla. Vo výpravnom predstavení, plnom výtvarne bohatých obrazov i technicky náročných variácií, sa detskí diváci spolu s Luskáčikom mohli počas dvadsiatich predstavení počas decembra vydať na rozprávkovú cestu postáv a postavičiek vianočného príbehu v interpretácii domácich sólistov (Romina Kolodziej, Erina Akatsuka, Tatum Shoptaugh, Orazio di Bella, Andrej Kremz, Raphael Schuster a ďalší), členov zboru Baletu SND, žiakov tanečného Konzervatória Evy Jaczovej a Bratislavského chlapčenského zboru.

Iné podujatia

HOSTOVANIE BALETU SND

V ND Brno a DAB Nitra - Onegin

Vo februári súbor na základe pravidelných výmenných hosťovaní uviedol inscenáciu Onegin v Národnom divadle v Brne.

V apríli 2013 s úspechom hosťoval s inscenáciou Onegin v Divadle A. Bagara v Nitre. Predstavil vrcholné dielo Alexandra S. Puškina, veršovaný román Eugen Onegin, ktorý sa v tom prípade stal predlohou k inscenácii Vladimíra Medvedeva. Javiskové dielo rečou súčasného baletu ponúka dynamický sled lyrických a dramatických obrazov s nadčasovým posolstvom túžby človeka po osudovej láske, zdôraznené emocionálne bohatou hudbou P.I. Čajkovského bez použitia partitúry rovnomennej opery.

V Modene - Onegin

V máji 2013 Balet SND hosťoval s inscenáciou Onegin v Modene. Súbor prezentoval jednu zo svojich hlavných inscenácií v brilantnom predvedení sólistov a zboru Baletu SND.

V Ríme - Romeo a Júlia

Na prelome júla a augusta 2013 sa Balet SND predstavil na divadelnom festivale v Divadle Globe v Ríme s inscenáciou Romeo a Júlia v choreografii Massima Moriconeho (premiéra 12. apríl 2013). Dielo inscenované v duchu Shakespearovej tragédie, s replikou scény z Divadla Globe súbor s veľkým úspechom uviedol v Ríme v divadle Globe, ktorá je replikou slávneho Shakespearovho divadla v Londýne. S predstavením Romeo a Júlia hosťovali naši umelci aj v Torre de Lago. S naším

súborom vystúpili hostia – medzinárodne uznávaná primabalerína Alina Cojocarú a talianski sólisti Anbeta Toromani a Alessandro Macario.

HOSTIA BALETU SND

Balet Štátnej opery Banská Bystrica - CARMEN

V rámci projektu Hostia baletu SND sme v marci privítali – po prvý raz v histórii – baletný súbor Štátnej opery z Banskej Bystrice. V historickej budove uviedli známy titul Carmen v netradičnom novom tvare, v choreografii a réžii Dany Dinkovej.

Balet Národného divadla Brno - STVORENIE

Po úspešnom hosťovaní Baletu SND s inscenáciou Onegin v Brne sa 9. februára 2013 predstavil na našej scéne Balet ND Brno s inscenáciou Stvorenie od Josepha Haydna (1732-1809). Nemecký choreograf Uwe Scholz (1958-2004), ktorého dielo uviedol aj Balet SND v minulej sezóne - II. symfóniu na hudbu Schumanna (spolu s dielom Duende Nacha Duata), v diele Stvorenie majstrovsky spojil hudbu a tanec do harmonického celku s rovnocenným priestorom pre tanečníkov, spevákov i orchester.

Pražský komorný balet - POCTA PAVLOVI ŠMOKOVI

V apríli sme v historickej budove SND privítali po dlhom čase Pražský komorný balet s predstavením Fenomén Šmok. Tvorili ho vrcholné diela Pavla Šmoka, jedného z najvýznamnejších českých choreografov, zakladateľa Pražského komorného baletu. Jeho diela, ako napríklad Stravinského Svadby i Vták ohnivák, v minulosti zdobili aj repertoár Baletu SND. Predstavenie Fenomén Šmok pôvodne vzniklo pri príležitosti majstrovho životného jubilea - 85. narodenín. Po predstavení sa vedenie divadla za účasti tanečných osobností, ktorí s choreografom spolupracovali, osobne poďakovalo majstrovi Šmokovi za jeho prínos v rámci SND.

Akram Khan Company - iTMOi

Udalosťou roka 2013 z pohľadu hosťovaní bolo otváracie predstavenie baletnej sezóny – hosťovanie Britskej Akram Khan Company. Ich strhujúce predstavenie iTMOi (in the mind of igor) inšpirované Stravinského Svätením jari pripojilo Slovenské národné divadlo ku svetovým scénam sláviacim sto rokov od parížskej škandalóznej premiéry a zároveň k prestížnym divadlám, ktoré tento rok uvádzajú výnimočnú produkciu Akrama Khana.

Galavečery

UMENIE PRE ŽIVOT

Začiatok sezóny obohatili dva baletné galavečery. Večer s názvom Umenie pre život zorganizoval Balet Slovenského národného divadla a Národné onkologické centrum ako slávnostné benefičné predstavenie na podporu Národného onkologického centra s medzinárodnou účasťou. Okrem Baletu SND na ňom vystúpili významní sólisti z Prahy, Viedne, Neapolu atď. v choreografii Kenetha Mc Millana, Nacha Duata, Petra Zusku, Roberta Zamorana, Alessandra Celentana, Maria Radačovského, Igora Holováča a Jána Ševčíka.

HVIEZDY RUSKÉHO BALETU

Galavečer s názvom Hviezdy ruského baletu v Slovenskom národnom divadle, ktorý zorganizovalo Slovenské národné divadlo, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Ministerstvo kultúry Ruskej federácie, prinieslo na javisko našej prvej baletnej scény významné baletné hviezdy, prvých sólistov z Veľkého divadla, z Mariinského a Michailovského divadla a zo súboru slávneho choreografa Borisa Eifmana. Ich program patril k vrcholom nielen podujatia kultúrneho a turistického fóra „Ruský deň“, ale aj celej baletnej sezóny.

Súčasný tanec v SND

Pondelky súčasného tanca - Štúdio SND

Projekt Baletu SND - Súčasný tanec v SND, nadväzujúci na projekt Pondelky súčasného tanca, mal aj v roku 2013 za cieľ vytvárať platformu na prezentáciu inscenácií súčasného tanca, tanečného a pohybového divadla, prípadne iných alternatívnych tanečných žánrov.

Projekt otvoril v marci 2013 slovenský tanečník a choreograf Jaro Viňarský, pôsobiaci na domácej i zahraničnej scéne, ocenený prestížnou cenou Bessie. Uviedol dve sóla: *Kablo* – v koncepcii a réžii bulharského režiséra Petara Todorova a *Posledný krok pred* – za ktoré získal Cenu Sazky za “objav v tanci” a Cenu diváka na Českej tanečnej platforme v Prahe. V máji sa v štúdiu novej budovy predstavilo divadlo Elledanse v choreografii a réžii Lucie Holinovej a skupiny MED – FUGA. V júni sme uviedli dve predstavenia. Projekt VŠMU Tanec a film, ktorý spájal tanečný a filmový žáner do zaujímavého projektu TANEC A FILM a bol prvým výsledkom začínajúcej spolupráce medzi Baletom SND a VŠMU. Prvú polovicu sezóny uzavrelo predstavenie divadla Debris - EPIC v choreografii Stanislavy Vlčekovej a réžii Jozefa Vlka.

V novembri sa v štúdiu SND predstavili Petra Fornayová a zoskupenie Bees-r. Fornayová ako autorka a zároveň interpretka inscenácie *Všetko, čo mám rada*, s podtitulom *Súkromná stratégia trvalo udržateľného rozvoja*. Multimediálne predstavenie *Skúmanie javov* sa zaoberá prepojením tanca, hudby, poézie a živých vizuálov. V decembri 2013 sme v rámci projektu Baletu SND a občianskeho združenia Full House - Koren(i)e súčasného tanca - uviedli v štúdiu dva tanečné večery. V prvom sa predstavili so svojimi sólami traja tvorcovia Peter Šavel, Yuri Korec a Marta

Poláková. Peter Šavel s klaviristom Kamilom Mihalovom uviedli úspešné dielo *Shifts (Posuny)*. Sólo *30 1 30 1 IS IT ME* vzniklo v spolupráci Helene Weinzierl a Juriho Korca. Sólo *Endings/Beginnings* Marty Polákovovej, choreografky a predstaviteľky prvej generácie nezávislých tvorcov na Slovensku, bolo reflexiou jej dvadsaťročnej tvorby. Posledný predstavením bol projekt *Democracy /Ako olúpať cibuľu bez plaču* v podaní rakúskej skupiny CieLaroque.

Doplňujúci komentár

Hlavným zámerom dramaturgie Baletu SND v roku 2013 bolo ponúknuť vrcholné baletné diela historického odkazu a zároveň dávať podnety na vznik pôvodných diel. Ťažiskovým bodom zostáva uvádzanie diel klasickej baletnej literatúry a zároveň prezentovanie pôvodnej tvory, objavovanie nových tém a nových foriem, v snahe rozširovať naďalej svoje publikum.

Cieľom dramaturgie je, aby tvorba súboru odrážala súčasné tendencie v svetovom baletnom umení a zároveň transformovala bohatstvo historického odkazu a tradície slovenského baletu do aktuálnej podoby 21. storočia.

Tvár súboru, jeho veľkosť, zloženie a univerzálnosť v rámci rozsahu tanečných štýlov a techník zostáva kľúčovou otázkou vedenia súboru. Z pohľadu interpretačnej úrovne sa súbor skvalitnil - vďaka úsiliu dobudovať súbor angažovaním sólistov medzinárodnej úrovne a úzkou spoluprácou s hosťujúcimi sólistami a pedagógmi, ktorí zabezpečili nadštandardnú úroveň predstavení.

MIMORIADNE PODUJATIA SND

V januári 2013 vznikol v spoluprácu s moderátorkou Adelou Banášovou nový projekt pod názvom *Trochu inak*. Talkshow venovaná zaujímavým hosťom nielen zo SND sa od svojho začiatku stala divácky úspešnou. V apríli po záujme zo strany TA3 prišlo k odvysielaniu prvého záznamu z *Trochu inak* v najsledovanejšom vysielacom čase. V mesačnej periodicite sa *Trochu inak* vysielala na TA3 dodnes.

Činohra SND v máji skúšobne uviedla projekt na využitie nového priestoru *Modrý salón* na štvrtom poschodí v novej budove SND, ktorý dovtedy slúžil na večerné recepcie po premiérach a skúšanie zboru. Projekt sa skladá z troch typov programov: *Tvoríme*, *Prezentujeme* a *Diskutujeme*. Nový projekt podporila kampaň vo forme plagátov A3, neskôr A1, citylightov a dvojmesačnej programovej skladačky. Predaj a otvorenie 94. sezóny podporila aj propagácia predaja abonentných vstupeniek formou letákov, billboardov, ale aj prostredníctvom nášho webu či facebooku.

Centrum marketingu zorganizovalo na 1. jún 2013 v rámci *Medzinárodného dňa detí* program s predstaveniami pre deti. Išlo o predstavenia všetkých troch súborov ako aj celodenný sprievodný program pre rodiny s deťmi. V priestoroch historickej budovy prebehla obnovená premiéra baletu *Narodil sa chrobáček*. Vo foyer sa uskutočnila vernisáž výstavy fotografií venovaná prvému slovenskému choreografovi Jozefovi Zajkovi. V priestoroch sály činohry v novej budove SND prebiehalo predstavenie činohry *Mechúrik-Koščúrik* a v sále opery a baletu predstavenie opery

Kominárik. V spolupráci so súbormi boli pripravené workshopy pre deti so záujmom o profesiu divadelníka, vedené umeleckými zamestnancami

14. septembra 2013 sa v priestoroch novej budovy SND uskutočnil *Deň otvorených dverí*, spojený s prehliadkou zákulisia, vernisážou výstavy Milana Herényiho, autogramiádou sólistov všetkých súborov ako aj účinkujúcich z predstavenia Mechúrik-Koščúrik a premietaním pasáží z jednotlivých inscenácií. V rámci programu Kino SND v Modrom salóne podujatie slovom sprevádzala tlačová tajomníčka SND Izabela Pažitková.

17. novembra 2012 sa SND zapojilo do 3. ročníka *Noci divadiel*, ktorú organizuje Divadelný ústav za účasti divadiel z celého Slovenska. Programu sa zúčastnila zložka Baletu SND predvedením tréningu klasického baletu v sprievode jazzovej kapely „Moody Quintet“, ktorý prebehol v dvoch cykloch za sebou za hojnej účasti divákov a zaznamenal veľa pozitívnych ohlasov.

K mimoriadnym projektom patrili aj charitatívne tanečné gala predstavenia: *Umenie pre život* 11. októbra 2013 v spolupráci s Národným onkologickým ústavom v historickej budove SND, tanečné predstavenie *Hviezdy ruského baletu* 17. októbra 2013 pod záštitou MK SR a MK RF v novej budove SND ako aj *slovanské oratórium Cyril a Metod* pri príležitosti ukončenia celoštátnych osláv 1 150. výročia príchodu sv. Cyrila a Metoda na naše územie. Oratórium odznelo 14. decembra v sále opery a baletu NB SND taktiež pod záštitou MK SR.

Ku všetkým týmto projektom prebehla mediálna kampaň, výlep plagátov A1, citylightov ako aj tlač programových skladačiek.

V predvianočnom čase sme umožnili našim divákovi zakúpiť si *vianočné darčekové poukážky* v hodnote 20 € a 35 €, ktorých predaj sprevádzala mediálna kampaň.

Vydavateľská činnosť

Centrum marketingu pripravilo a zabezpečilo vydanie publikácie *Ročenka SND - hrací plán 2013/2014*, ktorá obsahuje pripravované premiéry ako aj hrací plán na celú sezónu. Publikácia je trojjazyčná, slovenská, anglická a nemecká.

Publikácia *SND vo fotografiách* mapovala uplynulú divadelnú sezónu prostredníctvom fotografií zo zákulisia skúšobného procesu od čítacej skúšky či explikácie po premiéru. Súčasťou knihy boli aj fotografie z mimoriadnych podujatí a vernisáží. Publikácia je trojjazyčná, slovenská, anglická a japonská.

Celoročne mesačne (okrem divadelných prázdnin) vychádza v SND časopis *Portál* v náklade priemerne 6000 kusov, ktorý mapuje dianie na našej prvej scéne.

Na podporu podujatí v Modrom salóne bol vydaný plagát, programová skladačka a nový druh premiérovej tlačoviny.

Abonentky a darčekové poukazy

Centrum marketingu aj v roku 2013 nadviazalo na tradíciu predaja predplatených vstupeniek, abonentiek a cenín v podobe darčekových poukazov. Obidva produkty sa stretli s výrazným záujmom zo strany divákov, čo sa odzrkadlilo aj v medziročnom náraste tržieb:

Medziročné porovnanie predaja abonentných balíčkov

ABO 2012 – predaných 754 ks/tržba 48 568,50 eur

ABO 2013 – predaných 948 ks/tržba 56 245,00 eur

Medziročné porovnanie predaja darčekových poukazov

Predaj darčekového poukazu v roku 2012 – predaných 379 ks/tržba 11 150,00 eur

Predaj darčekového poukazu v roku 2013 – predaných 1 303 ks/tržba 32 930,00 eur

Iné aktivity

S cieľom zvýšiť návštevnosť predstavení opery a baletu si centrum marketingu ako jednu z priorít v r. 2013 určilo intenzívnejšiu spoluprácu s cieľovou skupinou cudzincov, ktorí prechodne žijú na Slovensku, alebo cudzincov, ktorí sa chystajú Slovensko krátkodobo navštíviť. Preto sme aktualizovali a následne preložili informácie o SND a predstaveniach na webovej sídle www.snd.sk do anglického a nemeckého jazyka, na predajnom portáli www.snd.sk do anglického jazyka. V r. 2013 sme začali poskytovať aj zľavu vo výške 10 percent cudzincom, ktorí zavítajú do Bratislavy a v BKIS si zakúpia Bratislava Tourist Card, s cieľom zvýšenia ich motivácie návštevy SND. Okrem toho sme začali užšie spolupracovať s bratislavskými hotelmi a so zahraničnými cestovnými kancelármi. Program na celú sezónu predstavení opery a baletu sme zverejnili na medzinárodnom serveri www.music-opera.com <<http://www.music-opera.com/>>, ktorý využívajú fanúšikovia opery a baletu z celého sveta.

Webové sídlo SND www.snd.sk zaznamenalo v priebehu kalendárneho roka 2013 rast mesačnej návštevnosti z 85 035 návštev v decembri 2012 na 103 420 návštev v decembri 2013.

Internetový videokanál SND na portáli youtube.com zaznamenal počas roka nárast mesačnej sledovanosti z 8821 pozretí v decembri 2012 na 36 368 pozretí v decembri 2013.

Stránky na sociálnej sieti facebook administrované centrom marketingu zaznamenali v roku 2013 nasledujúci nárast počtu fanúšikov:

Slovenské národné divadlo z 8 941 v decembri 2012 na 11 646 v decembri 2013.

Činohra SND zo 685 v decembri 2012 na 1 595 v decembri 2013.

Opera SND z 559 v decembri 2012 na 891 v decembri 2013.

Balet SND z 99 v decembri 2012 na 568 v decembri 2013.

Slovak National Theatre z 0 v decembri 2012 (stránka vznikla v septembri 2013) na 257 v decembri 2013.

Výstavy v priestoroch novej budovy SND

Výstavy boli koncipované na základe výberu autorov, ktorých tvorba nejakým spôsobom korešponduje s divadlom. Boli usporiadané v súvislosti s konkrétnou premiérou, zároveň bol výber založený na spolupráci s jednotlivými inštitúciami, rovnako bola zohľadnená selekcia súčasnej tvorby a renomovaných výtvarníkov z domáceho prostredia, ako aj jednotlivé výročia. V spektre výstav je stále trvajúca stála expozícia, ktorá reprezentuje osobnosti a legendy našej prvej národnej scény.

Poznanie a harmónia života – Frank Jalšovský (Kanada) - 17.1.2013 - 22.2.2013

Akad. maliar Frank Jalšovský (Komárno, 1959). Študoval voľnú grafiku na Strednej umelecko-priemyselnej škole (prof. G. Štrba) a na VŠVU u profesorov O. Dubaya, I. Rumanského a A. Brunovského. Získal mnoho cien doma i v zahraničí, je členom mnohých združení a asociácií na Slovensku i v zahraničí. Jeho diela sú vo významných galériách a súkromných zbierkach. V r. 1990 odišiel do Vancouveru, kde žil 21 rokov. Venuje sa kresbe, pastelom, grafike, počítačovej grafike, fotoleptu. Meno a dielo Franka Jalšovského je zahrnuté medzi tromi najlepšími grafikmi a dvesto výtvarnými umelcami v medzinárodnej encyklopédii žijúcich umelcov.

Vlnenie - Zora Kompánková - 5.2.2013 - 12.3. 2013

Zora Kompánková (Trnava 1967), študovala na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave. Venuje sa maľbe, kresbe, koláži a textilným technikám. Vystavovala na Slovensku, v Rakúsku, Taliansku, na Kube. Maliarska tvorba autorky i jej artprotis sa hýbe medzi abstrakciou a štylizovaným figuratívnym vyjadrením. Z maliarskych techník používa akryl a olej, obrazy vizuálne evokujú dojem filmového strihu, výrazná časť tvorby sa koncentruje na tapisérie.

Jelene, jelene, oči máš modré – Jaroslav Jelenek - 26.2.2013 - 5.4. 2013

Jaroslav Jelenek (Bratislava, 1946) študoval na SVŠT v Bratislave. Venuje sa prevažne maľbe a kresbe, využíva kombinované techniky, asambláže a dominantou jeho maliieb je figúra, zámerne štylizovaná, oprostena od detailov. Zásadným motívom v jeho maliarskej tvorbe je humor. Svoj obraz autor dopovedá krátkymi príbehmi, pričom jeho humor je inteligentný, láskavý, jemne ironický a zábavný. Vystavoval v Bratislave, Prahe, Brne, Mníchove, v St. Pölten, jeho tvorba si často nachádza cestu do divadelných priestorov, ako je Štúdio S, Divadlo Bolka Polívky, divadlo Nová scéna a SND.

Rozmary/Rozmery – Igor a Júlia Piačkovci - 14.3.2013 - 30.4. 2013

Igor Piačka (Třebíč, ČR, 1962), študoval na VŠVU v Bratislave u prof. A. Brunovského i na Academie Royale des Beaux Arts v Bruseli. V rokoch 1990-2003 pedagogicky pôsobil na VŠVU v Bratislave. Od roku 2003 je na slobodným umelcom. Venuje sa maľbe, grafike, kresbe, ilustrácii, ex libris a

známkovej tvorbe. Vystavoval v približne tridsiatich krajinách, je držiteľom desiatok domácich a zahraničných ocenení.

Júlia Piačková (Hlohovec, 1961), študovala na Strednej priemyselnej škole textilnej v Brne, VŠVU absolvovala u doc. M. Rašu, prof. E. Antalovej a prof. I. Rumanského. Vyučovala odborné výtvarné predmety umeleckých keramikov, na ZUŠ v Pezinku maľbu, kresbu a úžitkové umenie, od r. 1995 sa venuje tvorbe poštových známok a ex libris. Realizovala 25 samostatných výstav doma i v zahraničí, je držiteľkou viacerých domácich a zahraničných cien. Začínala ako textilná výtvarníčka pre monumentálnu tvorbu do architektúry, jej záujem sa však postupne sústredil najmä na kresbu a grafiku, či ilustráciu.

Relax – Mária Bidelníková - 8.4.2013 - 14.5.2013

Marika Bidelníková (Bratislava, 1954), študovala na SŠUP u prof. R. Filu, na Katedre reštaurovania na VŠVU a na Instituto Centrale per il Restauro v Ríme. Pôsobila na katedre reštaurovania na VŠVU, kde končila doktorandskou prácou v oblasti výtvarného umenia. Pracovala ako reštaurátorka v reštaurátorských ateliéroch SNG. Popri reštaurovaní vytvárala kópie van Gogha, P. Gaugina, P. Picassa a ďalších veľikánov maliarstva. Venuje aj fotografovaniu.

Spaces Between Us – Peter Cvik a Alexandra Barth - 16.5.2013 - 30.6.2013

Výstavný projekt Spaces Between Us poukazuje na súčasnú tendenciu procesu digitálnej postprodukcie maliarskej predlohy.

Peter Cvik (Bratislava 1985), študoval na VŠVU v Bratislave pod vedením profesora Ivana Csudaia. Momentálne je študentom Doktorandského stupňa na VŠVU, študijný odbor Výtvarné umenie. Zúčastnil sa niekoľkých samostatných a skupinových výstav na Slovensku, v Česku a Maďarsku. V roku 2012 sa zúčastnil Aukcie slovenského súčasného umenia (NCSU, Sotheby´s Austria).

Alexandra Barth (Malacky, 1989), študuje na VŠVU na katedre maľby, počas štúdia sa prezentovala na niekoľkých samostatných i skupinových výstavách na Slovensku a v Budapešti. Pozoruhodné a kontroverzné sú už aj názvy jej expozícií. Jej tvorba je výsostne charakteristická a rozpoznateľná, čerpá zo súčasnej semiotiky i vizuálne nabitej popkultúry, aj keď proces tvorby naznačuje ovplyvnenie metódami surrealizmu.

Portrét neznámeho – Vladimír Král - 1.6.2013 - 30.6. 2013

Vladimír Král (Bratislava, 1974), vyštudoval na Katedre animovanej tvorby na FTF VŠMU v Bratislave. Pracuje ako ilustrátor, scénický výtvarník, grafický dizajnér a režisér animovaných TV spotov. Za pôsobivé ilustrácie knihy Vianočné mystérium Josteina Gaardera si autor v súťaži Najkrajšie knihy Slovenska 2012 prevzal Cenu MK SR. Priebežne sa venoval, a aj v súčasnosti sa intenzívnejšie venuje, voľnej tvorbe. Kolekcia malieb Vlada Krála bola prezentovaná v Slovenskom národnom divadle pri príležitosti Medzinárodného dňa detí.

Obrazy a obrázky – Lilian Amann (Nemecko) - 5.9.2013 - 20.11. 2013

Lilian Amann (Brno, ČR) žije 25 rokov v zahraničí. Vystavuje v zahraničí a pravidelne aj v ČR a na Slovensku. Jej používanou technikou je maľba akrylom na plátno a drevo, kresba a v poslednom období aj počítačová grafika. Základným motívom jej figurálnej tvorby je človek a jeho emocionálna podstata. Výtvarnému a sochárskemu stvárneniu sa učila u japonského akademického sochára Naotaku Naganuma v Kolíne n/Rýnom. Do tajov svetla a tieňa ju zasvätila americká akademická maliarka Kathy Cornprobst. Diela autorky sa nachádzajú v súkromných a verejných zbierkach doma i v zahraničí. V SND prezentovala tri cykly – maľbu, kresbu a ilustračnú tvorbu.

Rigoletto v obraze – Milan Herényi - 14.9.2013 - 31.10. 2013

Akademický maliar Milan Herényi (Bratislava, 1953), študoval grafiku na VŠVU u prof. O. Dubaya. Maliar, grafik, ilustrátor a v istom zmysle aj akýsi komik života, vyrastal v umeleckom prostredí, od útleho detstva trávil veľa času v zákulisí divadla, čo sa premietlo i do jeho tvorby. Lesk a „bieda“, sláva i pravda baletiek boli centrom jeho pozornosti. Maľuje i smutných klaunov, hudobníkov a komediantov, skrývajúcich v sebe smutno-smiešne osudy, akýsi vonkajší aj vnútorný cirkus života. Používa výtvarné techniky kresby a grafiky. *Pre SND vytvoril na objednávku sériu obrazov k premiére Rigoletta, ako výraz pocty k 200. výročiu narodenia Giuseppe Verdiho. Expozícia bola zároveň otvorená 14. septembra, v rámci Dňa otvorených dverí SND.*

Homo terra 23° - Eduardo Ballester Franzoni (Mexiko) - 5.11. 2013 – 15.1. 2014

Eduardo Ballester Franzoni (Xalape, Mexico, 1971), študoval architektúru na Univerzite Unam, vystavoval v Mexiku aj medzinárodných skupinových výstavách v zahraničí. Získal ocenenia na World Festival Art Paper v Slovinsku v r. 2001, na 3. medzinárodnom bienále pre akvarel v Mexiko City r. 1998, na 41. a 42. salóne akvarelistov v Mexiko City v rokoch 1996 a 1997. Okrem komorných malieb, ktoré skladá ako puzzle do kompaktného celku sa venuje aj nástennej maľbe. Roku 2007 sa presťahoval do Španielska, kde začal pracovať na projekte "Homo terra 23 stupňov", ktorú prezentoval aj v SND.

Životy, ktoré žijeme – Jozefína Garaiová (ČR) - 28.11.2013 - 15.1.2014

Jozefína Garaiová (Bratislava, 1948), študovala na AVU v Prahe, v ateliéri profesorov I. Fišárka a K. Součka, v odbore monumentálna maľba. V roku 1978 jej bola udelená cena AVU. Zo začiatku sa zameriavala najmä na figurálnu tvorbu, svet divadla, tanca a cirkusu. Neskôr prešla k tvorbe voľných kompozícií, pohybujúcich na hranici sna a reality. Tvorí v Prahe i Bratislave. Má vzťah k ezoterike, je extravagantná. Dielo Jozefíny Garaiovej je zastúpené v mnohých galériách a súkromných zbierkach doma i v zahraničí. *Kolekciu obrazov s prevažne baletnou tematikou vytvorila pre SND pri príležitosti uvedenia baletnej premiéry Luskáčik.*

Okrem výtvarných výstav profesionálnych umelcov sa v SND uskutočnili dokumentačné výstavy fotografií organizované Divadelným ústavom, alebo inými organizáciami: Malý princ vo fotografiách , OZ Plamienok, výstava Ľudmily Brozmanovej-Podobovej, Richard Wagner – výstava venovaná 200.

výročiu narodenia skladateľa, Jozef Zajko - výstava venovaná 90. výročiu narodenia prvého slovenského choreografa, Giuseppe Verdi - Va, pensiero..., Klub priateľov Opery SND v čase a obraze a výstava ako pocta herečke Zdene Grúberovej.

Počas obdobia január - december 2013 sa uskutočnilo 11 výtvarných výstav v kurátorstve Mgr. Barbary Brathovej, 5 dokumentačných výstav Divadelného ústavu a 2 výstavy OZ Plamienok a Klubu priateľov opery. Výstavy sledovali jednotlivé výročia (Wagner, Zajko, Verdi), premiéry (Lohengrin, Rigoletto, Luskáčik) a podujatia v rámci SND (DOD, MDD). Expozície boli finančne kryté autormi, sponzormi a organizáciami bez použitia rozpočtu SND. Umelci vystupujúci v rámci programov vernisáží boli hradení zo sponzorských príspevkov, alebo účinkovali bez nároku na honorár.

Prehľad divadelných inscenácií v repertoári SND v roku 2013

Autor	Názov predstavenia	Počet predstavení
Opera		
G. Verdi	Aida	6
G. Rossini	Barbier zo Sevilly	10
G. Puccini	Bohéma	4
G. Bizet	Carmen	8
W. A. Mozart	Čarovná flauta	5
G. Donizetti	Dcéra pluku	4
W. A. Mozart	Don Giovanni	3
L. Čekovská	Dorian Gray	4
P. I. Čajkovskij	Eugen Onegin	4
L. Janáček	Jenufa	2
B. Britten	Kominárik	4
	Koncerty	2
	Kontinuity	3
E. Suchoň	Krútnava	2
G. Verdi	La Traviata	7
R. Wagner	Lohengrin	8
G. Verdi	Macbeth	5
G. Puccini	Manon Lescaut	7
R. Baumgartner	Maria Theresia	4
	Matiné	4
G. Verdi	Nabucco	11
G. Donizetti	Nápoj lásky	5
J. Strauss ml., J. Strauss Jr.	Netopier	8
	Opera je zábava	4
G. Verdi	Otello	7
B. Smetana	Predaná nevesta	4
V. Bellini	Puritáni	3
G. Verdi	Rigoletto	7
E. Suchoň	Svätopluk	2
G. Puccini	Tosca	4
G. Puccini	Turandot	2
M. Dubovský	Veľká doktorská rozprávka	13
Opera celkom	32 titulov	166
Balet		
L. A. Minkus	Bajadéra	2
N. Duato, U. Scholz	DUO	1
A. Ch. Adam, J. Kubánka, O. Šoth, Z. Mistríková	Giselle	1
L. Strike, S. Ferancová	Julio a Romea	9
P. I. Čajkovskij	Labutie jazero	5
P. I. Čajkovskij	Luskáčik	15
A. do Saint- Exupéry, M. Pavlíček	Malý princ	2
T. Frešo	Narodil sa chrobáčik	6
P. I. Čajkovskij	Onegin	3
A. Popovič, L. Feldek, J. Ďurovčík	Popolvár	5
S. Prokofiev	Romeo a Júlia	16
V. Patejdl	Snehulienka a sedem pretekárov	4
P. I. Čajkovskij, V. Malachov	Spiaca krásavica	4
H. Lowenskjold, A. Bournonville	Sylfida	5
	Umenie pre život	1
Balet celkom	15 titulov	79

Činohra		
H. McCoy	Aj kone sa strelajú	19
J. Glowacki	Antigona v NY	20
T. Letts	August: Stratení v Oklahome	10
I. Horváth, P. Pavlac	Bratia Jurgovci	17
F. M. Dostojevskij	Bratia Karamazovovci	14
W. Shakespeare	Coriolanus	2
A. P. Čechov	Čajka	6
P. O. Hviezdoslav	Herodes a Herodias	4
V. Mihálik	Holly/Roth	10
G. Feydeau	Chrobák v hlave	11
P. Quilter	Je úžasná!	21
E. Gindl	Karpatský thriller	8
T. Williams	Konečná stanica túžba	13
M. von Mayenburg	Ksicht	14
R. Harwood	Kvarteto	16
J. B. P. Moliere	Lakomec	15
G. Flaubert	Madame Bovary	7
B. Brecht	Malomeštiakova svadba	19
G. Tabori	Matkina guráž	16
P. Dobšinský, A. Korenči, J. Bielik	Mechúrik - Koščúrik	30
Aristofanes	Oblaky	5
Aischylos	Oresteia	10
S. Stephensonová	Pamäť vody	17
A. Jablonská	Pohania	16
Ch. Hampton	Popol a vášeň	16
A. Grusková	Rabínka	4
E. Jelinek	Rechnitz - Anjel skazy	11
H. von Kleist	Rozbitý džbán	6
W. Shakespeare	Skrotenie zlej ženy	12
M. McDonagh	Stratiť ruku v Spokane	15
G. Feydeau	Tak sa na mňa prilepila	15
M. Huba, M. Porubjak	Tančiareň	12
C. Goldoni	Vejár	15
W. Shakespeare	Veľa kriku pre nič	14
Činohra celkom	34 titulov	440
Ostatné		
	Podujatia v Modrom salóne	33
	Trochu inak	10
SND celkom	83 titulov	728

Prehľad o zájazdových predstaveniach v zahraničí za rok 2013

Por. č.	Súbor	Dátum	Autor	Názov predstavenia	Miesto konania
1.	Opera	12.10.2013	G. Verdi	Rigoletto	Praha - ČR
2.	Balet	14.5.2013	P. I. Čajkovskij, V. Medvedev	Onegin	Modena - Taliansko
3.	Balet	31.7.2013	S. Prokofiev	Romeo a Júlia	Rím - Taliansko
4.	Balet	1.8.2013	S. Prokofiev	Romeo a Júlia	Rím - Taliansko
5.	Balet	2.8.2013	S. Prokofiev	Romeo a Júlia	Rím - Taliansko
6.	Balet	3.8.2013	S. Prokofiev	Romeo a Júlia	Rím - Taliansko
7.	Balet	4.8.2013	S. Prokofiev	Romeo a Júlia	Rím - Taliansko
8.	Balet	10.11.2013	S. Prokofiev	Romeo a Júlia	Brno - ČR
9.	Činohra	24.2.2013	Aristofanes	Oblaky	Brno - ČR
10.	Činohra	2.3.2013	B. Brecht	Malomeštiakova svadba	Ľubľana - Slovinsko
11.	Činohra	6.5.2013	B. Brecht	Malomeštiakova svadba	Praha - ČR
12.	Činohra	18.5.2013	Aischylos	Oresteia	Praha - ČR
13.	Činohra	19.5.2013	H. McCoy	Aj kone sa strieľajú	Praha - ČR
14.	Činohra	25.5.2013	A. Jablonská	Pohania	Zlín - ČR
15.	Činohra	2.10.2013	V. Mihálik	HollyRoth	Moskva - Rusko

Prehľad o zájazdových predstaveniach na Slovensku za rok 2013

Por. č.	Súbor	Dátum	Autor	Názov predstavenia	Miesto konania
1.	Balet	28.4.2013	P. I. Čajkovskij, V. Medvedev	Onegin	Nitra
2.	Balet	29.6.2013	Piotr Iljič Čajkovskij	Romeo a Julia	Martin
3.	Činohra	19.2.2013	Marius von Mayenburg	Ksicht	Prievidza
4.	Činohra	13.3.2013	S. Stephensonová	Pamäť vody	Nitra
5.	Činohra	9.4.2013	Peter Quilter	Je úžasná!	Zvolen
6.	Činohra	25.4.2013	S. Stephensonová	Pamäť vody	Piešťany
7.	Činohra	11.5.2013	M. Huba, M. Porubjak	Tančiareň	Komárno
8.	Činohra	4.6.2013	R. Harwood	Kvarteto	Trnava
9.	Činohra	27.6.2013	I. Horváth, P. Pavlac	Bratia Jurgovci	Martin
10.	Činohra	12.7.2013	V. Mihálik	HollyRoth	Pohoda
11.	Činohra	13.7.2013	P. Dobšínský, A. Korenči, J. Bielik	Mechúrik-Koščúrik	Pohoda
12.	Činohra	1.9.2013	P. Dobšínský, A. Korenči, J. Bielik	Mechúrik-Koščúrik	Kremnické gagy
13.	Činohra	19.9.2013	Marius von Mayenburg	Ksicht	Piešťany
14.	Činohra	22.9.2013	S. Stephensonová	Pamäť vody	Púchov
15.	Činohra	1.10.2013	E. Jelinek	Rechnitz	Nitra
16.	Činohra	9.10.2013	B. Brecht	Malomeštiakova svadba	Žilina
17.	Činohra	13.12.2013	Anna Jablonská	Pohania	Košice

Prezentácia divadelnej tvorby partnerských zahraničných a slovenských divadiel, ako aj umelcov zo zahraničia i zo Slovenska

Prehľad o pohostinských vystúpeniach cudzích súborov zo zahraničia - rok 2013

Por. č.	Scéna	Dátum	Názov predstavenia	Divadlo
1.	Balet	9.2.2013	Stvorenie ND Brno	Národné divadlo Brno, Česká republika
2.	Balet	4.3.2013	Kalbo Posledný krok..	Fyzické divadlo, Bulharsko
3.	Balet	9.4.2013	Fenomén ŠMOK	Pražský komorný balet, Česká republika
4.	Balet	10.9.2013	iTMOi /in the mind of igor	Akram Khan Company, Veľká Británia
5.	Balet	1.10.2013	Korean Traditional Dance	Son Kyung - Soon Yeajeon Dance Company, Kórea
6.	Balet	5.10.2013	What the Body Does...	tanečný súbor Ultima Vez, Belgicko
7.	Balet	17.10.2013	Hviezdy ruského baletu	umelci ruských a svetových divadiel, Rusko
8.	Balet	9.12.2013	Ako olúpať cibuľu bez plaču	Democracy, Rakúsko
9.	Činohra	5.5.2013	Best of Milan Sládek	Milan Sládek, Česká republika
10.	Činohra	27.6.2013	Unititled	P.A.T., platforma pre súčasné divadlo, Česká republika
11.	Činohra	19.10.2013	Záhradná slávnosť	Národné divadlo Praha, Česká republika
12.	Činohra	20.10.2013	Ujo Váňa	Národné divadlo Praha, Česká republika
13.	Činohra	22.11.2013	Kráľova reč	Národné divadlo Brno, Česká republika

Prehľad o pohostinských vystúpeniach cudzích súborov z tuzemska - rok 2013

Por. č.	Scéna	Dátum	Názov predstavenia	Divadlo
1.	Opera	14.12.2013	Cyril a Metod	celoštátne oslavy 1 150. výročia príchodu sv. Cyrila a Metoda na Slovensko
2.	Balet	23.4.2013	Carmen	Štátna opera Banská Bystrica
3.	Balet	25.5.2013	Fuga	Tanečné divadlo Elledanse
4.	Balet	16.6.2013	Tanec a film, VŠMU	VŠMU
5.	Balet	24.6.2013	EPIC	Debris Company, Elledanse
6.	Balet	11.10.2013	Umenie pre život	Dynamic Relations
7.	Balet	4.11.2013	Skúmanie javov-Všetko, čo mám rada	Bees-R, Petra Fornayová
8.	Balet	2.12.2013	Tri sóla	projekt Koren(i)e súčasného tanca
9.	Činohra	9.4.2013	Beat	Mestské divadlo Žilina
10.	Činohra	11.4.2013	Národný cintorín	Slovenské komorné divadlo Martin
11.	Činohra	11.4.2013	Národný cintorín	Slovenské komorné divadlo Martin
12.	Činohra	19.6.2013	Siroty	Divadlo A. Bagara Nitra
13.	Činohra	20.6.2013	Malé peniaze	Divadlo J. Palárika Trnava
14.	Činohra	3.9.2013	Zabudla som	DS J. Chalupku, Brezno
15.	Činohra	4.9.2013	4:48 psychóza	DS Zasesmelendve, Nitra
16.	Činohra	5.9.2013	Boj černocho so psami	Divadlo Gasparego, Liptovský Mikuláš

Prevádzkové činnosti

Pre zabezpečenie svojho poslania vykonávalo SND okrem hlavných činností aj činnosti výrobného, technicko-obslužného, marketingového a ekonomicko-administratívneho charakteru.

Ide najmä o výrobu a opravy scénických a kostýmových výprav, ich skladovanie, ochranu a prepravu na miesto uskutočnenia výkonu. Ďalej ide o zabezpečenie činností súvisiacich s obstarávaním tovarov, služieb a verejných prác, technickej údržby budov a zariadení, bezpečnosti pri práci a požiarnej ochrany, evidencie a správy majetku, rozpočtovania a informatiky, personálne a mzdové práce, sociálno-právnu agendu, ako aj služby a práce súvisiace s ochranou majetku SND. Dôležitou súčasťou činností divadla je tiež predaj vstupeniek, marketingové aktivity, mediálne kampane, strategické partnerstvá a sponzoring, vydavateľské činnosti.

Výroba a opravy scénických a kostýmových výprav

Umelecko-dekoračné dielne SND v roku 2013 vyrobili 17 kostýmových a scénických výprav do inscenácií, ktorých premiéry boli uvedené v roku 2013. Výrobu a realizáciu scénických výprav a kostýmov výprav realizovali na vysokej profesionálnej úrovni.

V roku 2013 boli vyrobené kostýmové a scénické výpravy do nasledovných inscenácií činohry, opery a baletu:

- **Činohra SND:** Antigona v New Yorku, Malomeštiakova svadba, Bratia Jurgovci, Bratia Karamazovci, Rechnitz – Anjel skazy, Veľa kriku pre nič, Karpatský thriller, Madam Bovary
- **Opera SND:** Barbier zo Sevilly, Lohengrin, Opereta je zábava, Rigoletto, Dorian Gray
- **Balet SND:** Romeo a Júlia, Luskáčik

3.2 Rozpočet organizácie

SND v súlade so zriaďovacou listinou zabezpečuje svoju činnosť príspevkom zo štátneho rozpočtu a vlastnými príjmami.

Najvyšší objem finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie cieľov SND predstavujú osobné náklady, čo vyplýva zo zabezpečenia potrebného rozsahu prác a činností.

Ministerstvo kultúry SR určilo pôvodným rozpisom bežný výdavok na činnosť Slovenského národného divadla v objeme 16 200 000,- €. Úpravou záväzných ukazovateľov, list č. MK-586/2013-341/3388 zo dňa 21.2.2013 pridelo MK SR 21 150,- € na realizáciu podujatia „Cyril a Metod – Slovanské oratórium“. Ďalším rozpočtovým opatrením list č. MK-586/2013-341/6309 zo dňa 12.4.2013

pridelilo MK SR 120 000,- € na prioritné projekty, z toho 40 000,- € na prezentáciu SND v Slovenskej republike a 80 000,- € na prezentáciu SND v zahraničí.

Rozpočtovým opatrením č. 3/KV, list MK-586/2013-340/9410 zo dňa 30.5.2013, boli pridelené kapitálové výdavky v sume 80 000,- € na investičnú akciu „SND Modernizácia riadiaceho systému scénického zariadenia opery“.

Rozpočtovým opatrením č. 4, list č. MK-586/2013-341/17414 zo dňa 7.10.2013, bolo presunutých 25 000,- € v bežných výdavkov z programe 08T 0103 – Podpora kultúrnych aktivít RO a PO do programu 08T 0104 – Podpora kultúrnych aktivít v zahraničí . Rozpočtovým opatrením č. 5, list č. MK-586/2013-341/19606 zo dňa 7.11.2013 bol zvýšený rozpočet na realizáciu podujatia „Cyril a Metod – Slovanské oratórium“ o 8 500,- € . Rozpočtovým opatrením č. 6, list č. MK-586/2013-341/20097 zo dňa 12.11.2013 bol navýšený rozpočet bežných výdavkov o 742,58 € na výdavky vynaložené na povodňové záchranné práce za obdobie od septembra 2012 do júla 2013 . Rozpočtovým opatrením č. 7/KV, list č. MK-586/2013-340/20441 zo dňa 15.11.2013 znížilo MK SR rozpočet kapitálových výdavkov na rok 2013 o sumu 80 000,- €, ktoré boli určené na investičnú akciu „SND Modernizácia riadiaceho systému scénického zariadenia opery“. Rozpočtovým opatrením č.8, list č. MK-586/2013-341/23105 zo dňa 12.12.2013 upravilo Ministerstvo kultúry príspevok na bežnú činnosť o 40 868,- €, ktoré boli SND pridelené na základe získaných kultúrnych poukazov za predané vstupenky na jednotlivé divadelné predstavenia.

3.2.1 Plnenie ukazovateľov rozpočtu

3.2.1 a) Prevádzkové dotácie

Prevádzková dotácia od zriaďovateľa bola pre rok 2013 upravená na celkovú sumu 16 391 260,58 €. Závazný ukazovateľ na mzdy zo štátneho rozpočtu bol vo výške 8 683 573,00 €. Pridelený limit bol vyčerpaný v plnej výške a záväzné ukazovatele ŠR boli dodržané.

Technicko-prevádzkový úsek v roku 2013 zabezpečoval prevádzku budov Slovenského národného divadla a to Novej budovy SND, Historickkej budovy SND, chaty v Liptovskom Jáne a chaty v Senci, pričom náklady vynaložené na ich prevádzku a údržbu boli porovnateľné s rokom 2012. Tieto predstavujú najmä náklady na energie, ako sú spotreba elektrickej energie, zemného plynu, tepla, vody a stočné, náklady na zabezpečenie upratovačských služieb, strážnej služby, požiarno-asistenčných služieb, náklady na zabezpečenie pravidelných odborných prehliadok vyplývajúcich zo zákonov, početné a nákladné opravy budov, ich častí, technického vybavenia budov a sál a pod., ktorých vykonávanie je nevyhnutné pre zabezpečenie plynulej prevádzky SND.

Náklady na upratovacie práce a strážnu službu boli taktiež vynaložené porovnateľné náklady ako v roku 2012. Len pri zabezpečovaní požiarno-asistenčných služieb došlo k taxatívnemu zvýšeniu cien z dôvodu legislatívnych úprav zo strany dodávateľa, preto boli náklady na túto službu v roku 2013 zvýšené.

Náklady na energie (spotreba elektrickej energie, zemného plynu, tepla, vody a stočné) v roku 2013 sú porovnateľné s nákladmi vynaloženými v roku 2012 okrem spotreby plynu, kde došlo oproti roku 2012 k miernemu zníženiu.

Materiálové výdavky smerovali predovšetkým na zabezpečovanie potrieb návštevníkov divadla ako aj k zabezpečeniu rôznych tovarov a materiálov na opravy vo vlastnej réžii. Tento rok sa uskutočnila nákladná výmena baletizolu na baletných sálach SND.

Na opravy a údržbu NB SND a HB SND boli vynaložené plánované náklady, a to napr. na opravy a údržbu javiskovej techniky, na opravy a nátery javiskových podláh, rôzne maliarske, natieračské, podlahárske a štukatérske práce, na rozsiahlu opravu kresiel v hľadisku HB SND, nakoľko tieto už boli dlhoročným používaním extrémne opotrebované. Ďalej boli nutné vynaložiť prostriedky na opravu tapiet v HB SND, oprava strešnej krytiny a strešných rozvodov, rôzne hydroizolačné práce a tiež oprava fasády a vonkajšieho osvetlenia HB SND. V NB SND boli prostriedky na opravy a údržbu vynaložené najmä na rôzne elektromontážne práce, opravy javiskovej techniky a ozvučovacieho systému v NB SND, opravy frekvenčných meničov, opravy a údržbu vzduchotechniky a chladiacich zariadení, tiež na početné opravy osobných výťahov a nákladných plošín a v neposlednom rade na opravy strešného tesnenia. Na prevádzku chaty v Liptovskom Jáne boli tento rok vynaložené o niečo vyššie náklady ako v minulom roku. Išlo o výmenu a doplnenie interiérového vybavenia chaty tak, aby spĺňala štandardné požiadavky návštevníkov.

Chata v Senci stále nie je prevádzkyschopná, z tohto dôvodu jej náklady predstavuje len zaplatená daň z nehnuteľností.

3.2.1 b) Dotácie na investície – kapitálový transfer

(v €)

Rozpočtové opatrenie č. 3 zo dňa 30.5.2013

list č. MK-586/2013-340/9410 - rozpisový list KV

80 000

A. Podprogram 08T0105 - kapitálové výdavky

č.IA.: 28 195 SND – Modernizácia riadiaceho systému scénického zariadenia opery

Rozpočtové opatrenie č. 7 zo dňa 15.11.2013

list č. MK-586/2013-340/20441 - rozpisový list KV

-80 000

A. Podprogram 08T0105 - kapitálové výdavky

č.IA.: 28 195 SND – Modernizácia riadiaceho systému scénického zariadenia opery

Kapitálové výdavky a ich čerpanie

Ministerstvo kultúry SR neurčilo v pôvodnom rozpise pre SND rozpočet kapitálových výdavkov.

Úpravou záväzných ukazovateľov list č. MK-586/2013-340/9410 zo dňa 30.5.2013 bol zvýšený rozpočet na kapitálové výdavky o sumu 80 000,- € na investičnú akciu Modernizácia riadiaceho systému scénického zariadenia opery.

Úpravou záväzných ukazovateľov list č. MK-586/2013-340/20441o dňa 15.11.2013 bol rozpočet na vyššie uvedenú investičnú akciu znížený o sumu 80 000,- €

Investičná akcia č. 28195 – „SND – Modernizácia riadiaceho systému scénického zariadenia opery“

V roku 2012 boli na túto investičnú akciu SND poskytnuté prostriedky vo výške 9 000,- €. Tieto prostriedky boli čerpané v roku 2013 vo výške 7 500 € na vypracovanie štúdie projektu (zdroj 131C)

Investičná akcia č. 27910 – „SND – Obnova nástrojového vybavenia“

Zostatok 60 000,- € z roku 2012 bol vyčerpaný v celkovej výške (zdroj 131C)

Kapitálové výdavky čerpané z vlastných zdrojov:

Z vlastných zdrojov bol v roku 2013 financovaný nákup dlhodobého majetku v celkovej sume 60 571,12 € nasledovne:

Investičná akcia č.29127 – „SND – Logo SND - redesign“

V roku 2013 boli vynaložené prostriedky v celkovej sume 5 640,- € a investičná akcia bola ukončená.

Investičná akcia č.21827 – „SND – Nákup prevádzkových strojov prístrojov, zariadení, techniky, náradia

V roku 2013 boli vynaložené prostriedky v celkovej sume 3 991,57 € na financovanie doplnkovej konštrukcie scény Rómeo a Júlia

Investičná akcia č.28888 – „SND – Ploter formát A0

V roku 2013 boli čerpané prostriedky vo výške 3 660,- €. IA je ukončená.

Investičná akcia č.28936 – „SND – Kamera pre operu

V roku 2013 boli vyčerpané prostriedky vo výške 6 720,- €. IA je ukončená.

Investičná akcia č.28819 – „SND – Umiestnenie veľkoplošnej obrazovky“

V roku 2013 boli vynaložené prostriedky v celkovej sume 1 400,- €.

Investičná akcia č.29416 – „SND – Alternatívny hrací priestor Kuchyňa“

V roku 2013 boli čerpané prostriedky vo výške 2 400,- € na architektonické návrhy.

Investičná akcia č.29736 – „SND – Počítač MAC“

V roku 2013 boli vynaložené prostriedky v celkovej sume 2 805,60 €. IA je ukončená.

Investičná akcia č.29417 – „SND – Rekonštrukcia ČOV Liptovský Ján“

V roku 2013 boli vyčerpané prostriedky vo výške 23 357,95 €.

Investičná akcia č.29891 – „SND – Presklenie terasy 2. NP“

V roku 2013 boli vyčerpané prostriedky vo výške 10 596,- €.

Kapitálové výdavky čerpané zo sponzorských prostriedkov :

Zo sponzorských prostriedkov bol v roku 2013 financovaný nákup dlhodobého majetku v celkovej sume 23 273,29 € nasledovne:

Investičná akcia č.29416 – „SND – Alternatívny hrací priestor Kuchyňa“

V roku 2013 boli čerpané prostriedky vo výške 11 016,- € na projekt PD stavby "Divadelná Kuchyňa".

Investičná akcia č.27910 – „SND – Obnova nástrojového vybavenia“.

V roku 2013 boli čerpané prostriedky vo výške 12 257,29 € na dofinancovanie nákupu hudobných nástrojov.

3.2.2 Rozbor nákladov a výnosov

Náklady:

Spotrebované nákupy – V položke je zahrnutá spotreba materiálov a energií. Čerpanie materiálových nákladov je vyššia oproti skutočnosti roku 2012, (v roku 2012 bolo čerpanie materiálových nákladov vo výške 1 059 402 € v roku 2013 vo výške 1 393 971 €). Spotreba energie v roku 2013 bola nižšia (1 211 886 €) oproti roku 2012 (1 226 3391 €) .

Služby – V uvedenej skupine nákladov vykazuje SND nižšie čerpanie v porovnaní s rokom 2012. Náklady v roku 2012 boli vo výške 3 874 359 €, náklady v roku 2013 boli vo výške 3 644 263 €. V konkrétnych nákladových položkách došlo k týmto zmenám:

Oprava a údržba – čerpanie nákladov je nižšie v porovnaní s rokom 2012 (náklady v roku 2012 boli vo výške 396 504 €, náklady v roku 2013 boli 330 853 €).

Ostatné služby – Čerpanie nákladov je nižšie oproti roku 2012 (náklady v roku 2012 boli vo výške 3 301 256 €, náklady v roku 2013 boli 3 196 787 €).

V porovnaní so skutočnosťou roka 2012 sú nižšie náklady na licenčné poplatky, náklady na nákladnú prepravu, náklady na autorské honoráre, náklady na osobnú dopravu. Náklady na honoráre výkonných umelcov, ktoré vynaložilo SND na umelecké aktivity so zámerom skvalitniť tvorivú a interpretačnú zložku hlavnej činnosti a zatriktívniť predstavenia boli v porovnaní s rokom 2012 vyššie. Klesli náklady na výrobu propagačných materiálov, náklady na nájom hudobného materiálu, upratovacie služby a strážnu službu.

Čerpanie nákladov na reprezentáciu bolo v roku 2013 vyššie ako v roku 2012, tieto náklady nie sú limitovanou položkou a SND ju čerpá vo výške zodpovedajúcej významu inštitúcie.

Mzdové náklady – Mzdové náklady boli čerpané v súlade so stanovenými záväznými ukazovateľmi. V roku 2013 bol prepočítaný stav zamestnancov 881,7. Priemerná mesačná mzda v roku 2013 bola 895 € čo znamená 1,7 % nárast oproti roku 2012 (880 €).

Dane a poplatky – Daň z nehnuteľností bola pre rok 2013 stanovená na základe zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za odpady v znení neskorších predpisov a v zmysle všeobecne záväzných nariadení hl. mesta SR Bratislavy a obcí Liptovský Ján a Senec.

SND v roku 2013 zaplatilo daň vo výške 151 201,74 €. Celková suma bola rozdelená nasledovne: za nehnuteľnosti v Bratislave spolu 150 476,99 €, z toho za historickú budovu SND 14 918,17 €, za novú budovu SND 104 946,22 €, za areál Umelecko-dekoračných dielní 30 612,60 €, za chatu v Liptovskom Jáne 603,89 € a za chatu v Senci 120,86 €.

Celková zaplatená daň v roku 2013 bola oproti roku 2012 vyššia o 22,34 €. Daň z nehnuteľností za nehnuteľnosti v Bratislave bola oproti roku 2012 nižšia o 702,41 € z dôvodu zníženia výmery pozemkov v správe SND pri novej budove.

Hlavné mesto SR Bratislava pre rok 2013 nezvýšilo daň z nehnuteľností, zvýšenie bolo v obciach Liptovský Ján (o 3,6 %) a Senec (o 3,8 %).

Odpisy DLHM a DLNM, ich tvorba a finančné krytie – Účtovné a daňové odpisy boli v roku 2013 vypočítavané mesačne v zmysle Smernice č. 6/2006 a Dodatku č. 1/2007 k nej, t.j. „Plánu účtovných a daňových odpisov DLHM a DLNM v správe SND“.

Vedenie evidencie dlhodobého majetku a automatický výpočet odpisov je zabezpečovaný prostredníctvom ekonomického softvéru SOFTIP PROFIT.

Celkové účtovné odpisy DLHM a DLNM k 31.12.2013 boli 3 538 062,57 €.

Výnosy:

SND dosiahlo v roku 2013 celkové výnosy vo výške 24 133 246 €, čo predstavuje oproti roku 2012 pokles vo výške 0,3%.

Výnosy z bežných transferov ŠR boli vo výške 16 391 261 €, čo je o 0,2% menej ako v roku 2012.

Výnosy z kapitálových transferov ŠR boli vo výške 3 386 699 €, čo je o 2,4 % menej, ako v roku 2012.

3.2.3 Hodnotenie vlastných výnosov

Tržby z predaja služieb a tržby za tovar v roku 2013 dosiahli spolu výšku 3 740 115 €. Oproti roku 2012 sú tržby o 305 032 € vyššie.

Tržby z predstavení

Slovenské národné divadlo dosiahlo v roku 2013 v porovnaní s rokom 2012 tieto výkonné ukazovatele:

Ukazovateľ	rok 2013	rok 2012
Počet premiér	17	17
Počet predstavení	728	709
Počet návštevníkov	245 214	238 035
Tržby z predstavení v €	2 436 231	2 348 026

V roku 2013 odohralo divadlo celkom 728 predstavení (Činohra SND 483, Opera SND 166 a Balet SND 79), čo je o 19 predstavení viac ako v roku 2012. Návštevnosť v roku 2013 stúpila o 7 179 divákov. Tržby z predstavení cudzích súborov boli v roku 2013 (73 423,5 €) oproti roku 2012 (71 778,89 €) vyššie o 2,29 %. Tržby za bulletinov boli v roku 2013 (44 868,45 €) oproti roku 2012 (46 491,30 €) nižšie o 3,49 %.

Štruktúra dosiahnutých tržieb z predstavení – rok 2013

Ukazovateľ	Opera	Balet	Činohra	SND spolu
Tržby z predstavení na domácej scéne	841 625,27	247 919,53	1 198 748,74	2 288 293,54
Tržby z predstavení na domácej scéne - KP	9 350,00	7 057,00	24 461,00	40 868,00
Tržby na tuzemských zájazdoch	0,00	12 080,00	44 897,02	56 977,02
Tržby na zahraničných zájazdoch	13 648,59	58 771,00	18 541,08	90 960,67
Tržby spolu	864 623,86	325 827,53	1 286 647,84	2 477 099,23

poznámka - tržby sú uvedené vrátane kultúrnych poukazov

Prenájom

Druhou najpodstatnejšou zložkou príjmov SND sú tržby z prenájmu. V priebehu roka 2013 dosiahlo SND tržby z tejto činnosti v sume 699 039,77 €. Oproti roku 2012 (572 305,61 €) je príjem z prenájmu o 126 734,16 € vyšší.

Iné zdroje

V roku 2013 SND získalo darované (sponzorské) prostriedky vo výške 36 672,33,- €. Celkovo SND použilo sponzorské prostriedky vo výške 77 456,96 €. Toto použitie je vrátane sponzorských prostriedkov, ktoré boli SND poskytnuté v predchádzajúcich rokoch.

3.2.4 Hodnotenie hospodárskeho výsledku

Slovenské národné divadlo v roku 2012 dôsledne posudzovalo nevyhnutnosť všetkých nákladov a dosiahlo plánované výnosy.

Dodržiavaním zásad hospodárnosti, účinnosti a efektívnosti vynaložených finančných prostriedkov SND za rok 2013 skončilo s kladným hospodárskym výsledkom vo výške 186 579,94 €.

3.2.5 Prioritné projekty a ich plnenie (kultúrne aktivity)

a) bežné výdavky

SND malo v priebehu roka 2013 upravený rozpočet na konkrétne kultúrne aktivity. SND po uskutočnení týchto aktivít predkladalo na MK SR ich vyúčtovania. Podrobnosti o nich sú uvedené v tabuľke „Prehľad o poskytnutých finančných prostriedkoch účelovo viazaných na schválené kultúrne aktivity za rok 2013“. Zámerom realizácie týchto podprogramov je podpora kultúrnych aktivít v tuzemsku i v zahraničí.

V podprograme 08T0103 – Podpora kultúrnych aktivít RO a PO	44 650,00 €
V podprograme 08T0104 – Podpora kultúrnych aktivít v zahraničí	105 000,00 €

Prehľad o poskytnutých finančných prostriedkoch účelovo viazaných na schválené kultúrne aktivity za rok 2013

Poradové číslo	Prvok	Názov projektu	Objem poskytnutých finančných prostriedkov (v eurách)	Objem vyúčtovaných finančných prostriedkov (v eurách)
a		b	1	2
1.	08T0103	Prezentácia SND v Slovenskej republike	44 650,00	44 650,00
2.	08T0104	SND v zahraničí	105 000,00	105 000,00
CELKOM:			149 650,00	149 650,00

b) kapitálové výdavky

Ministerstvo kultúry poskytlo v rámci prioritných projektov Slovenskému národnému divadlu kapitálové prostriedky v celkovej výške 80 000,- € v programe 08T0105 Projekt informatizácie kultúry, ktoré boli rozpočtovým opatrením č. 7 upravené na sumu 0,- €.

3.2.6 Rozbor výdavkov podľa prvkov

Bežný transfer od zriaďovateľa k 31.12.2013 bol po úpravách vo výške 16 391 260,58 €.

Celkovo boli rozpísané do 2 programov, a to:

V programe 08S - Tvorba a šírenie, ochrana a prezentácia kultúrnych hodnôt

- bežný transfer:

V podprograme 08S0101–Divadlá a divadelná činnosť– bežný transfer 16 241 610,58 €
z toho: mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania 8 683 573,00 €

V programe 08T - Účelovo určené finančné prostriedky na kultúrne aktivity

- bežný transfer:

V podprograme 08T0103 – Podpora kultúrnych aktivít RO a PO 44 650,00 €
V podprograme 08T0104 – Podpora kultúrnych aktivít v zahraničí 105 000,00 €

Program 08S0101 – Divadlá a divadelná činnosť

Názov	Celkom	610	620	630	640	710
Schválený rozpočet	19 601 000	8 683 573	3 039 250	7 767 268	110 909	0
Upravený rozpočet	20 552 261	9 993 573	3 238 283	7 184 921	77 384	58 100
Skutočnosť	20 451 395	9 998 213	3 239 043	7 052 918	77 377	83 844

SND malo v priebehu roka 201 3 upravený rozpočet na konkrétne kultúrne aktivity. SND po uskutočnení týchto aktivít predkladalo na MK SR ich vyúčtovania. Podrobnosti o nich sú uvedené v tabuľke „Prehľad o poskytnutých finančných prostriedkoch účelovo viazaných na schválené kultúrne aktivity za rok 2013“. Zámerom realizácie týchto podprogramov je podpora kultúrnych aktivít v tuzemsku i v zahraničí.

Program 08T0103 – Podpora kultúrnych RO a PO

v EUR

Názov	Celkom	610	620	630	640	710
Upravený rozpočet	44 650			44 650		
Skutočnosť zo ŠR	44 650			44 650		

Program 08T0104 – Podpora kultúrnych aktivít v zahraničí

v EUR

Názov	Celkom	610	620	630	640	710
Upravený rozpočet	105 000			105 000		
Skutočnosť zo ŠR	105 000			105 000		

4. Hodnotenie fondov organizácie

4.1 Rezervný fond

K 1.1.2013 bol stav rezervného fondu 400 589,42 €. V roku 2013 bol rezervný fond znížený o stratu z roku 2012 vo výške 17 279,89 €, stav rezervného fondu k 31.12.2013 je vo výške 383 309,53 €.

4.2 Sociálny fond

K 1.1.2013 bol stav sociálneho fondu 28 557,65 €. V priebehu roka bol sociálny fond vytváraný z povinného prídeltu vo výške 0,6% z vymeriavacieho základu a ďalšieho prídeltu vo výške 0,25 % z vymeriavacieho základu, čo predstavuje čiastku 67 592,57 €. Na stravu sa vyčerpalo 75 594,4 € a na sociálnu výpomoc 5 540,00 €. Stav sociálneho fondu k 31.12.2013 je 15 015,82 €.

5. Podnikateľská činnosť

SND nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť. Všetky činnosti, ktoré SND vykonáva, vyplývajú z jeho zriaďovacej listiny a dodatkom k nej.

6. Zhodnotenie majetkovej pozície organizácie

Významnou položkou súvahy v oblasti majetku je hodnota novej budovy SND. Nepoužiteľný a neupotrebitelný dlhodobý nehmotný a hmotný majetok SND nevykazuje.

Stav a vývoj pohľadávok a záväzkov v štruktúre podľa lehoty splatnosti

Pohľadávky

Veková štruktúra pohľadávok

Názov	Stav k 31.12.2012	Stav k 31.12.2013
Pohľadávky v lehote splatnosti	96 968,60	76 930,90
Pohľadávky po lehote splatnosti	44 391,65	79 748,12
Spolu :	141 360,25	156 679,02

Záväzky

Štruktúra záväzkov podľa zostatkovej doby splatnosti

Názov	Stav k 31.12.2012	Stav k 31.12.2013
Záväzky po lehote splatnosti	2 000,00	2 000,00
Záväzky s dobou splatnosti do 1 roka	1 553 482,03	1 796 082,56
Spolu krátkodobé záväzky	1 555 482,03	1 798 082,56
Záväzky s dobou splatnosti 1-5 rokov	0,00	0,00
Záväzky s dobou splatnosti dlhšou ako 5 rokov	7 046,38	0,00
Spolu dlhodobé záväzky	7 046,38	0,00
Záväzky spolu :	1 562 528,41	1 798 082,56

7. Personálne otázky

Prepočítaný stav zamestnancov v SND za rok 2013 bol 881,70.

V priebehu roka 2013 sa v Slovenskom národnom divadle realizovali procesné opatrenia. Bol to započatý proces spracúvania základných dokumentov, potrebných pre úspešné fungovanie inštitúcie. Hlavným cieľom je zosúladiť riadiace dokumenty s platnou legislatívou.

Priemerná mesačná mzda zamestnancov SND v roku 2012 bola 880 €. Priemerná mesačná mzda v roku 2013 bola 895 € čo znamená nárast o 1,7 % oproti roku 2012.

8. Ciele organizácie v roku 2013

Umelecké zámery a ciele, ktoré SND napĺňalo v roku 2013:

- Vytvorenie (realizácia) nových divadelných titulov
- Kvalitná realizácia nových scénických a kostýmových výprav v nových inscenáciách SND
- Kvalitné zabezpečenie a uvádzanie repríz repertoáru SND – opery, baletu a činohry
- Zvyšovanie kultúrnej úrovne obyvateľstva, sprostredkovanie divadelného umenia čo najširšej verejnosti
- Výchova mladého diváka, spolupráca so školami
- Podpora a prezentácia pôvodnej slovenskej tvorby
- Prezentácia slovenského divadelného umenia v zahraničí
- Prezentácia SND na slovenských javiskách mimo Bratislavu
- Prezentácia divadelnej tvorby partnerských zahraničných a slovenských divadiel, ako aj umelcov zo zahraničia i zo Slovenska na javiskách SND

Vytvorenie (realizácia) nových divadelných titulov

V roku 2013 SND uviedlo 17 premiér. Opera uviedla 5 premiér, balet 4 premiéry a činohra 8 premiér.

Kvalitné zabezpečenie a uvádzanie repríz repertoáru SND

SND v roku 2013 zabezpečovalo prevádzku spolu na piatich javiskách a dosiahlo nasledovné merateľné ukazovatele svojej hlavnej činnosti:

• Počet predstavení	728
• Počet návštevníkov	245 214
• Tržby z predstavení v €	2 477 099,23

Plnenie výkonových ukazovateľov

Slovenské národné divadlo dosiahlo v roku 2013 v porovnaní s rokom 2012 tieto výkonové ukazovatele:

Plnenie výkonov v roku 2013

Ukazovateľ	2013	2012	Rozdiel 2012 - 2011
a	1	2	(1 - 2)
Premiéry	17	17	0
opera	5	4	1
balet	4	3	1
činohra	8	10	-2
Predstavenia	728	709	19
opera	166	170	-4
balet	79	80	-1
činohra	483	459	24
Kapacita	350 984	371 209	-20 225
opera	114 092	126 827	-12 735
balet	55 933	59 377	-3 444
činohra	180 959	185 005	-4 046
Návštevníci	245 214	238 035	7 179
opera	61 953	70 749	-8 796
balet	43 706	37 051	6 655
činohra	139 555	130 235	9 320
Tržby z predstavení v EUR	2 477 099,23	2 404 249,74	72 849,49
opera	864 623,86	1 019 528,73	-154 904,87
balet	325 827,53	233 482,53	92 345,00
činohra	1 286 647,84	1 151 238,48	135 409,36

poznámka - tržby sú uvedené vrátane kultúrnych poukazov

kultúrne poukazy	40 868,00	56 224,00
spolu tržby bez KP	2 436 231,23	2 348 025,74

9. Hlavné skupiny užívateľov výstupov organizácie

Hlavnými užívateľmi výstupov Slovenského národného divadla – predstavení opery, baletu a činohry – je široká verejnosť, občania všetkých sociálnych vrstiev a vekových skupín.

V roku 2013 navštívili predstavenia SND občania zo všetkých častí Slovenska. Predstavenia SND navštívili aj zahraniční diváci, najmä z okolitých krajín. Zahraničné publikum sa vo väčšej miere orientuje na žáner opery a baletu.

SND plánuje aj naďalej ponúkať kvalitné divadelné umenie a zlepšovať služby poskytované verejnosti.

10. Zhodnotenie výsledkov kontrol

V roku 2013 boli v SND vykonané tieto vonkajšie kontroly:

1. Hasičský a záchranný útvar hl. m. Bratislavy. Komplexná kontrola bola vykonaná dňa 15. 1. 2013 a bola zameraná na preverenie celkového stavu organizačného a technického zabezpečenia ochrany pred požiarmi v historickej budove SND. Vykonanou kontrolou neboli zistené nedostatky, boli splnené všetky uložené opatrenia.

2. Inšpektorát práce Bratislava. Kontrola bola vykonaná v dňoch 18.6. 2013 a 24. 6. 2013, výkon inšpekcie bol zameraný na preverenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a vyhradených technických zariadení, kontrola nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Pri inšpekcii práce neboli pri kontrole nelegálneho zamestnávania ani v oblasti bezpečnosti práce zistené nedostatky

3. Regionálny úrad verejného zdravotníctva, štátny zdravotný dozor bol vykonaný dňa 3. 7. 2013. Predmetom kontroly bola hygienická kontrola zameraná na posúdenie elokovaných pracovísk v priestoroch SND Pribinova ul. V zápisnici z kontroly je konštatované, že prevádzková hygiena v čase kontroly bola na vyhovujúcej úrovni.

4. Ministerstvo kultúry SR - referát vnútorného auditu. Vnútorný audit bol vykonaný v termíne od 29.5.2013 do 5.9.2013. Účelom vnútorného auditu bolo zhodnotenie primeraného nastavenia a efektívneho fungovania vybraných častí riadiaceho a kontrolného systému a hodnotenie dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov v rámci finančného riadenia v SND. Generálny riaditeľ SND prijal dňa 31. 10. 2013 príkazom GR SND č. 18/2013 opatrenia na nápravu nedostatkov vyplývajúcich zo správy o výsledku vnútorného auditu MK SR. Prijatých bolo celkom 21 opatrení k náprave nedostatkov. Opatrenia na nápravu nedostatkov boli splnené v roku 2013, ďalšie majú byť splnené v roku 2014, resp. sú trvalého charakteru.

5. Hasičský a záchranný útvar hl. m. Bratislavy. následná protipožiarna kontrola bola vykonaná v dňoch 23.9 a 16.10. 2013. Predmetom kontroly bolo preverenie splnenia opatrení uložených pri komplexnej protipožiarnnej kontrole v roku 2012. SND opatrenia uložené pri komplexnej kontrole v roku 2012 splnilo v celom rozsahu.

6. Inšpektorát práce Bratislava. Výkon inšpekcie práce bol zameraný na pracovno-právne a mzdové predpisy a bol vykonaný v dňoch od 24. 9. 2013 do 18. 12. 2013. Výkonom inšpekcie práce bolo zistených 5 nedostatkov, ktoré budú odstránené do 31.3.2014.

11. Záver

SND v roku 2013 aj napriek zložitej finančnej situácii splnilo stanovené ciele v súlade s kontraktom a zriaďovacou listinou. SND uviedlo tituly, ktoré oslovili širokú divácku verejnosť doma i v zahraničí nielen režijným spracovaním, výkonom protagonistov, umeleckou kvalitou, ale aj umeleckým spracovaním scény a kostýmov.

SND udržiavalo divácky záujem inscenovaním nových titulov, uvádzaním repertoáru, v ktorom bola zastúpená svetová klasická i súčasná tvorba, rovnako aj pôvodná slovenská tvorba.

Bratislava, 20.2.2014

Výročnú správu SND spracovali na základe podkladov od riaditeľov organizačných zložiek:

Mgr. Darina Reguliová,
tajomníčka generálneho riaditeľa

Ing. Eva Lepešová,
vedúca oddelenia plánovania, kontrolingu a rozpočtu

Schválil:

Mgr. art. Marián Chudovský,
generálny riaditeľ